Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 113. szám. Kedd, május 12.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 kr.

A vidék ünnepe.

A magyar nemzet megalakulását, fejlődését és speciális viszonyait nem ismerő előtt örökké érthetetlen lesz az a tény, hogy nálunk a »vidék« fogalma milyen nagy dolgokat foglal magában. Apró kis szuverén népekből lett egygyé a ma ezer éves európai létét ünneplő magyar nemzet, s egymástól teljesen független, apró országokat alkotó területekből alakult meg a magyar szent korona birodalma. Ezeknek az apró országoknak, a vidéket alkotó vármegyéknek kicsinyke parlamentjei fontos tényezői voltak még a törvények alkotásának is, — azoknak végrehajtása elé pedig bármikor akadályokat gördithettek. Természetes fejleménye ez annak a szinte korlátlan szabadságnak, amelyet a honfoglaló magyarok élveztek, s ez új hazában is hosszú ideig épségben megtartottak. A nemesi czimert diszitő ötágú koronának sehol sem volt olyan nagy jelentőssége, mint Magyarországon, ahol a nemes ember majd egy évezreden át valóságos kiskirály volt.

De nemcsak a fényes történelmi múlt, nemcsak a sarkalatos törvényeink alapján a vármegyéknek és városoknak biztositott különös és óriási jogok és szabadalmak idézték elő azt, hogy Magyarországon a »vidék« oly rendkivüli jelentőségü, — majdnem az »országgal« egyenrangú szerepet nyerjen a nemzet életében. A centralizáció, ez egy központból való igazgatás és kormányzás — minden jó kormányzásnak legfőbb kelléke — nálunk teljesen kivihetetlen, — kivihetetlen pedig azért, mert ellenkeznék a magyar faj jellegével, mely megakadályozza azt, hogy a vidéknek, a »törvényhatóságoknak« joga és hatalma kisebbittessék. A sokat hányatott és szabadságáért mindig lángoló nemzet nem is csoda, ha féltékenyen őrzi ezeket az intézményeket, amelyek kilenczszáz éven át kiérdemelték bizalmát.

A haza ezer éves fennállását megünnepelték nagy fénnyel, disszel az ország szivében, a király jelenlétében. De ez még nem az igazi, ez csak a hivatalos ünnep volt.

Az ország csak ma ünnepel igazán, amikor minden részében, minden vármegyéjében ünnepélyesen, különösebb fény és pompa nélkül, de azzal a méltósággal ünneplik a haza ezer éves fennállását, amely méltóságot kilencz évszázad növelt és öregbitett ezekben a tiszteletre méltó testületekben.

Ezek az igazi képviselői a magyar nemzetnek, ezek a méltó kifejezői annak a lelkesedésnek és örömnek, amely az emberiség életének ily ritka pillanatában annyi méltó ember szivét készteti hevesebb dobogásra.

A vidék ünnepel, s ez az ünnep, ha nem is fényes, de ez az *igazi!*

A vörös tribün.

(—a.) Az a népgyülés, melyet az általános szavazati jog behozatala érdekében tartottak tegnap a fővárosban kellemetlen dissonantiát vegyitett a millenniumi örömhangokba.

Csak két nap előtt irtuk, hogy veszedelmes kisérletnek tartjuk [illegible] gyülés ján csir[illegible]i propagandát ennek a [illegible] kális refo[illegible]nak. A vasárnapi népgyü szomoru igazolása a véleményünknek.

Évek óta komoly tanulmányozásu tárgyát képezi a szoczialis kérdés; éve[illegible] óta állandóan figyelemmel kisérjük a szociális mozgalmakat. Tudtuk régóta, hogy a baj nálunk is komoly, bár még nem imminens a veszély. Láttuk a kiállitás megnyitását megelőző este a vörös kokárdás munkások százait és ezreit, de még sem hittük volna, hogy már ennyire juttottunk.

A népgyülésen az egyik tribün vörös posztóval volt bevonva, táblák vették körül ilyen feliratokkal: «Éljen a szoczialdemokráczia!« »Le a kapitalizmussal!« A szónokok — Holló képviselőt kivéve — valamennyien a szoczializmus és anarchizmus theóriáit hirdették, az ezerekre menő hallgatóság pedig teli torokkal orditotta: »Éljen a szoczialdemokraczia!« »Éljen a forradalmi szoczialista párt!«

Egyik szónok a nők számára is követelte a szavazati jogot és kijelentette, hogy »ha magyar módra meg nem adják, hát *megcsináljuk belga módra forradalommal.*« »Mi belemegyünk a kapitalizmus elleni küzdelembe, — mondá ugyanaz a szónok — mert mást nem veszithe-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Uj betegség.

Irta: **Szinéri György.**

Az ezredes unoka öcscse roszsz kalkulust kapott az iskolában és — — főbelőtte magát. Házi orvosuk lévén, hozzájuk siettem.

Aki még nálam is előbb érkezett, az a hirlaptudósitó volt, a helyi lapnak, a »Csanak és Vidéke« belmunkatársa. Ott állott a kapu bejárata alatt, irónnal és elmaradhatlan kutyanyelveivel kezében.

Felsiettem. A gyerek, a tizenötéves Zenó, ott feküdt az ágyon, félig levetkezve, jobb halántékán vérző sebbel. Még hörgött. A közeli kereveten ott volt a végzetes iskolai értesitő, a három szekundával.

Láttam, hogy a gyermek menthetetlenül el van veszve. Vigasztalni akartam az ezredesélet. Azonban alig értem az első körmondat közepére, a fiu kiszenvedett. (Pedig a kör mondat nem is volt nagyon hoszszu.)

Haza mentem megrendülve, elgondolkozva az eset fölött. A gyermekek öngyilkossága korunk nyomorult erkölcsiségének legelszomoritóbb tünete. Mire képes ez a nemzedék később. amely már ily zsengén az erkölcsi sülyedés ily mérvét mutatja? Lehet-e egy ily nemzedéknek ideálja? És minő lehet az az ideál? A közjó, a haza, az emberiség semmiesetre sem. Önző, gyáva, szolgalelkü nemzedék lesz ebből, mely irtózik az életküzdelmeitől. S ha könnyü szerrel nem bir czélhoz érni, hátrál, menekül, ha más ut nincs menekülésre, hát akkor a sirba.

Lakásomra érve a riportert találtam ott. Valódi telivér zsurnaliszta volt. Egyébként jó ismerősök voltunk. Egy párszor gyógykezeltem, amit ő azzal hálált meg, hogy nevem ott szerepelt minden párbajnál és balesetnél, mint olyané, aki aki a sérültet az első orvosi segélyben részeltette. Igaz, megtörtént az is, hogy kiderült miszerint az egész balesetből egyszó sem igaz, igy az én »szakavatott és gyors ténykedésem is »légből kapott« hir volt; de mindegy, nevem szárnyra kelt és nemsokára a város összes rossz fizető, ebronikus bliczczelői az én »paczienseim« lettek. —

A riporter panaszkodni kezdett az ezredes nagy foku idegessége miatt.

— De hiszen az nem is csoda. Feleltem, a riportert szeliditeni akarva. Gondolja meg uram ily szerencsétlenség. — Az ezredes felelőssége a szegény szülőkkel szemben, akiknek ez a szerencsétlen gyermek egyedüli reményök volt. És akkor ön, az ön noteszével, hideg, részvétlen arczával beállit a lesujtott családhoz és tudakozódni kezd az esemény benső indokai után. De gondolja meg kérem!. Azok az emberek jóformán eszméletnél se voltak és ön már inquirálni kezd. . . .

— De kérem, a közönség tájékozása! . . . ez a sajtó kötelessége; . . . mi a közönség sol-z gálatában . . .

— Ej üsse a menykő a nagy közönséget, ha nekem egy kedves halottam van.

Belátta és gondolatokba merült. Majd hirtelen megszólalt.

— De mégis . . . Nem tudhatnék meg valamit. ami a dologról . . .

Felvilágositással szolgálok önnek; mondám.

— Köszönöm előre is kedves doktor ur, bármi kevéssel megelégszem.

— Részletes tudósitást adok önnek.

— Elragadó, kedves ember ön, doktor ur, — kiáltá a riporter felvillanó szemekkel.

— De csak egyetlen egy feltétel alatt, — Mondám.

— Elfogadtam.

— No, no, nesiessen!

— Elfogadtam, ha mondom. S az? . . .

— Hogy ön a puszta igazságot fogja lapjában közölni. ugy a hogy én diktálom. Hisz tudja ön, hogy én is sokat dolgoztam a lapoknak . . . s ugy tudok az önök nyelvén beszélni.

— Elfogadom, — mondá fanyar mosollyal.

— Nos ugy irja ön.

S ezzel lediktáltam neki az eseményt az igazságnak megfelelően, lehető részletességgel vázolva az ezredes családjának, a kiterjedt Vecsernyey családnak multját, reménységét, kilátásait, kiválóbb tagjainak jellemzését. stb. stb.

Lapunk mai száma 12 oldal.

tünk, csakis a rablánczokat. Tudjátok kötelességteket, agitáljatok a mühelyekben, gyárakban a kapitalizmus ellen, a *gazdasági forradalom* érdekében.«

Egy másik szónok a következőket mondá:

»Mi dolgozunk, alkotunk, épitünk, mi tartjuk fenn a hazát, mi keressük meg a hatalmasoknak a megélhetésre valót s mégis azt mondják, hogy nem jött el az idő az általános választói jogra. De ha katona kell s meghalni a hazáért, arra eljött az idő. Ahol rendőrhatósági tisztviselő jelenlétében nyilvánosanigy mernek beszélni, ott nem lehet tovább titkolni a bajt. Elég baj az hogy idáig is palástolták, hogy nem vették komolyan a dolgot.

E hó 24—26-án lesz Budapesten az országos szocziáldemokrata-kongreszszus, melyre mostanáig 108 küldöttet jelentettek be a szervező bizottságnak, akik összesen 81 várost fognak képviselni. A külföldi agitátorok közül sokan igérkeznek a kongresszusra, köztük Bebel és Liebknecht birodalom gyülési képviselők, a német szocziál-demokraták vezérei.

Nagy rövidlátás lenne kicsinyelni az igy szervezett mozgalmat. Másrészről be kell vallanunk, hogy nem bizhatjuk az egész szocziális kérdés megoldását a szuronyokra. A veszedelmes anarchista tanok alján sok igazság van, azok dementáris erővel törnek ki, nem gondoskodunk idejében reformokról, melyek a rohamosan terjedő árnak gátat vethetnek.

Arról a kérdésről, mely a hazai szocziálizmus megnyilatkozására alkalmat adott, ismételten elmondottuk nézeteinket.

Francziaországban 1000 lakos közül 271 a választó, Görögországban 248, Németországban 217, Angliában 210, Dániában 163, Olaszországban 97, Norvégiában 91, Magyarországban csak 48.

Ez a kis statisztika mutatja, hogy a választói jog kiterjesztésére szükség van; de az általános szavazati jogot korainak tartjuk. E véleményünket nem ingatta meg, hanem inkább megerősitette a vasárnapi népgyülés.

———

A kuria biráskodás.

A kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságnak az Apponyi-féle módositásokra vonatkozó jelentését a képviselőház szombati ülésén terjesztette be Fest Lajos, a bizottság elnöke.

E jelentés Apponyi módositásait három csoportba osztja. Az első ujabb érvénytelenségi okok felvételét, a második a választási törvény módositását és a harmadik a büntetőtörvénykönyv kiegészitését veszi czélba. E beosztás szerint ismerteti a jelentés a módositásokat, melyeket megfelelő megokolással kisér. Az adóhátralékok figyelmen kivül hagyására nézve a bizottság a következőket határozta: »Beható eszmecsere után, a bizottság e panasznak s az abban foglalt javaslatnak mellőzését határozta; mert nem találta igazságosnak, hogy a mai választói törvény fentartásával olyanok gyakorolhassák a képviselő választás jogát, akik az állam életfunkczióihoz szükséges szolgáltatások teljesitésének, az adófizetés kötelezettségének éppen nem, vagy csak hanyagul tesznek elebet,« A választási elnök jogkörére nézve a bizottság igy határozott: »A választási elnök a rendfentartása és a választás vezetésére vonatkozó intézkedési joga az összes választókra s mindazon területekre kiterjed, ahol a választók tartózkodnak: e területeknek ily részletezett körülirása tehát s annak kiemelése, hogy a választási elnök intézkedési joga a külterületre is kiterjed, czélszerü nem volna, már csak azért sem, mert némely városban több választó kerület is van s ezen dispozitió a kerületnek választókerületenkint való elosztását tenné szükségessé, nehogy a választási elnökök területi illetékesség tekintetében egymással kollizióba jöjjenek.« A »módositványok«-nak a büntetőtörvénykönyv módositására és kiegészitésére vonatkozó szakaszait a bizottság mellőzni volt kénytelen. Nem zárhatjuk be jelentésünket, igy végződik a Fest Lajos elnök és Rohonyi Gyula előadó által aláirt jelentés, anélkül, hogy a tisztelt Háznak figyelmét mult évi május 21-én kelt jelentésünk ama részére ujból föl ne hivjuk, amelyben azt emeltük ki, hogy a képviselőválasztások feletti biráskodás jogát ezután is, (legalább részben) a tisztelt Ház is fogja gyakorolni s hogy ennek folytán a házszabályoknak a választások feletti biráskodásra és igazolási eljárásra vonatkozó része átdolgozandó és e javaslattal összhangzásba hozandó leszen.

Börzeankét.

A börzereform kérdésében a kereskedelemügyi miniszteriumban tartandó s e hónapra tervezett ankétet a kereskedelemügyi miniszter végérvényesen szeptember végére, vagy október elejére halasztotta el. Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter az ankét előtt egy szükebb 4—5 tagu tanácskozmányt fog tartani, melyben a minisztérium képviselőin kivül csak a börze érdekkörének képviselői volnának meghivandók, Ennek a kisebb ankétnak az volna a czélja, hogy a börzeankét elé terjesztendő vitakérdéseket összeállitsa, vagyis, hogy megállapitsa azokat a tárgyakat, melyek az ankéten megvitatás alá kerülhetnek. Forrásunk teljes megbizhatósága nem engedi meg, hogy kételkedjünk a kereskedelemügyi miniszter szándékában. Pedig ez, ha mélyebben nézünk a terv hátterébe, csak annyit tenne, hogy a miniszter a börze érdekeltjeivel akarja előre meghatározni azokat az elveket, melyeket az ankéttel elfogadhasson. Az ankétnek csak ugy van jogosultsága és értelme, ha minden e tárgyra tartozó kérdést lehetőleg megvilágit. Kötött marsrutával induló ankét csak káros hatásu lehet, mert a felelősség megosztására vezet, a szaktanács előnye nélkül. Az ankét előtt minden fölmerülhető kérdést vita tárgyává kell tenni; a kérdések korlátozása, különösen az egyik érdekelt fél által való korlátozása egyenes sérelem volna nemcsak a másik érdekelt féllel szemben, hanem az egész gazdasági élet jogbiztossága ellen.

Elégetett magyar zászlók.

Mig a magyar nemzet félretéve a közelmult ellentéteit, vallási és politikai sérelmeit, királyával együtt páratlan fény között üli meg ezredéves örömünnepét, addig a magyar korona területén lakó nemzetiségi tulzók felhasználnak minden eszközt, minden alkalmat, annak manifesztálására, hogy ők nemcsak nem akarnak velünk együtt unnepelni, de a magyar faj hegemóniáját sem akarják elismerni, s magukat magyar alattvalóknak tekinteni ez országban.

A millenniumi ünnepségek kezdete óta nap mint nap emelkedtek fel itt is, ott is ily dissonans hangok, a melyeket csak az nem hallott, akitől a jó ég megtagadta a hallást.

Hallottuk mi is ezeket, de ugy tettünk, mintha nem hallanók. Agyon akartuk hallgatni! Azt hittük, hogy a hazai nemzetiségekben, a kiket megerősödni engedtünk, magunkkal egyenjoguvá tettünk, megóvtunk, védtünk annyi századon át, megosztottunk velük minden jót, a mit a jó szerencse nekünk adott, akiknek

---

A riporter irt, irt, szakadatlanul jó háromnegyed óra hosszat. Ekkor felemelkedve helyéről, nehány pillanatig gondolkozott s kérdi.

— Tehát a tiszta igazságot diktálta ön?

— Esküszöm önnek, azt.

— Jól van, mondá. Még egy kérdést: hány éves az ezredesné?

— Huszonnyolcz.

— És bájos asszony?

— Tagadhatatlan.

Majd töprengve, kaján mosoly csillámával a tekintetében, kérdezte ismét.

— No és nem gondolja ön, hogy . . . az a fiu . . . hány éves is volt? . . . Tizenhat . . . ugy-e.

— Mit gondol ön? . . . Kérdém tágra nyilt szemekkel.

— Hogy az . . . asszony . . .

— Uram . . .

— No, jól van, jól . . . Tudja kérem, ez csak egy ötlet, egy elsuhanó árny, felhő, a mi a dolognak némi pikáns izt adna. Mert hát már a nagy közönség ilyen, szereti a pikantériákat . . . No, de kérem, ne hüledezzék ön, kedves doktor ur, mitse féljen. Egy szót nem veszek el belőle, sem pedig hozzá nem fogok tenni. Itt a kezem, nem kutya láb! Isten önnel.

Eltávozott.

A tudósitás másnap csakugyan ugy jelent meg, a hogy én diktáltam, — szóról-szóra.

. . . . . .

A megjelenés napján a riporter, szállás adónója jött hozzám távollétemben és arra kért, hogy a szoba urát látogatnám meg és pedig minél előbb.

Meglátogattam.

A riporter ott feküdt az ágyon, izzó homlokkal, félig lecsukott szemmel, fakó arczczal . . .

— Fáj minden tagom . . . Eremben a vér forró kinja dul; szavalt a fiatal ember . . . Segitség . . . Merkur, segits!

Ez téveng, mondtam magamban.

— Ah, a riport . . . az a riport . . . nyögte halkan.

— Ah. Igaz, igaz! Ön derék ember, a szavát tartotta. Az a riport szóról-szóra igaz. Ön a puszta igazságot irta. De hát mondja, mi a baja, hol fáj? Meggyógyitom.

Ajkai gunyos mosolyra torzultak. Majd végtelen undor kifejezésével arczán sóhajtva mondá: egy riport, amely csak *igaz!* . . . Haha!

S azzal kiadá lelkét.

———

Az eltünt őr.

Irta: **Wickede F. C.**

Gyönyörü éjszaka volt 1862. augusztus 4-én, midőn a nyolczadik Ohio ezred a Blue-Rivernél Chickahominyn tul felütötte táborát. A hold ezüstös fénye áthatolt a fenyüfákon, a melyek alatt voltak a sátorok, és a wippoorwillnek egy hangu énekével szemben olyan különösen hangzott a szomszédos tó békáinak kurutyolása. A tó szélén állott őrt Dick Thompson és fegyverével a vállán fel és alá kezdett járni. Barátja Harry Meeks sátorából megláthatta és barátjával Tom Wareval együtt bámulva tekintett a gyönyörü emberre, a ki kék kabátjában, hegyes kalappal a fején és magas száru csizmákban büszkén fel és alá sétált. Egyszerre csak azt látták, hogy háttal a tó felé állva hanyagul fegyverére támaszkodik.

»Dick talán csak még nem fáradt«, mondá Tom a másikhoz, »ez nagyon is korán volna, mert a négy óra, a melyet azért kapott, mert a fegyvere piszkos volt, csak most kezdődöttt.«

»Azt hiszem, jó lesz, ha mielőtt lefekszünk átvisszünk hozzá egy falatot, mert annyira boszankodott, hogy nem evett semmit. midőn elment. Van még egy darab fehér kenyerem,« mondá a jóságos Harry.

»Nekem pedig van még egy kevés sajtom,« tette hozzá Tom Ware.

Harry Meeks magához vette a kenyeret és utnak indult. Alig tiz lépésnyire volt még a sátortól, midőn az őrt álló katona eltünt szemei elől.

Megállott és a szemeit dörzsölte, hogy meggyőződjék, jól látott-e — de a hely, a hol Dick Thompson állott, üres volt és nem csalódhatott. De egyáltalában nem tudta az őr eltünését magának megmagyarázni és a helyen,

elfeledtük a közelmult titáni harczaiban vitt szerepüket, de akik örültek mindig, mikor nemzetünk a Golgothán vérzett és panaszkodtak, ha a táborhoz csak közelgett is, elvégre is a gyülölet fölé kerekedik majd a lelkiismeret . . .

Csalódtunk!

Olvastunk azóta millenniumi főpásztori leveleket, amelyekben egyetlen egyszer sem fordul elő »Magyarország,« vagy a »magyar« szó. Lehet, hogy szánszándékkal, lehet, hogy n e m!

Ujabban pedig olyan dolgok történtek, a melyekről hallgatni a bünnel egyértelmü lenne.

Mikor ugyanis e nemzet a nagy Isten oltára előtt térdre hullva örömkönyekkel a szemében mond »Te Deumot« és »Veni sanctét« »Te Deumot« az elmult ezerévért, »Veni sanctét« a jövőért, Abrudbányán tiltakozó gyülést tartanak millenniumunk ellen, Temesváron tüntetnek ellenünk, Karánsebesen pedig ünnepélyes czeremóniák között megégetik a magyar zászlót.

Az a piros-, fehér-, zöld trikolor, melyet e nemzetiségi tulzók Karánsebesen megégettek, Magyarországnak szent symboluma. Ez alatt hozzák törvényeinket, kormányozzák országunkat, ezalatt választunk, örülünk és sirunk.

A mit tehát e zászlóval tesznek, azt jelentik ez által, hogy azt akarják és fogják is, miheiyt alkalmuk nyilik, tenni a nemzettel is. A karánsebesi tüntetés tehát annak manifesztácziója, hogy a nemzetiségek Magyarországot épen ugy szeretnék megsemmisiteni, mint a hogy hamuvá—tették annak jelvényét, zászlaját.

Ime ez a nemzetiségi tulzók millenniumi ajándéka számunkra!

Szomoruan konstatáljuk mi ezt s főleg ma és szomoruságunkat csak fokozza az a körülmény, hogy Zágráb es Belgrád után Karánsebes oly megdöbbentő gyors egymásutánban jön, mintha ugyanaz az átkos kéz nyilvánulna valamennyiben . . . .

Ha kormányköreink elégtételt szereztek volna ennek a vérig sértett nemzetnek a horvátok és szerbek által elkövetett merényletért, ugy véljük elmaradt volna Karánsebes. Fel kellett volna azonnal mondaniok a diplomacziai összeköttetést. De ők nem szereztek elégtételt, mert hisz a kompromitált rendőrfőnöknek, Stefanovics Nikolának előléptetése nem elégtétel, de ujabb sérelem!

Mi most már ezen az előzményekből önként folyó vakmerő merénylettel, mint kész ténynyel állunk szemben, amelylyel számolnunk kell.

Mint fog intézkedni a Bánffy-kormány, — nem tudjuk. Talán rájuk huzza a tettesekre a büntető törvénykönyv 37. §.-át, mely a jelen esetben két hónapig terjedhető elzárás és 300 forint pénzbirság büntetési maximumot ir elő, s igy martyrokat csinál belőlük, tán futni hagyja őket és mikor már a határon tul lesznek, üti majd hült helyüket, vagy tán azt fogja ujból mondani, hogy az egész dologról nem is érdemes beszélni, hiszen az, a mit Karánsebesen megégettek, az nem is volt zászló, csak három szinü egymásba varrott lepel, a melyben, hogy a nemzet szinei találkoztak, az merőben a véletlen műve volt?« — mondom nem tudjuk.

Annyi azonban bizonyos, hogy mi e fenti módozatok egyikével sem érjük be; hanem elvárjuk kormányunktól, hogy alapos vizsgálat után, semmit el nem tusolva, a nemzetünk ellen elkövetett merényletet példás szigorral megfogja büntetni. Rendkivüli körülmények rendkivüli intézkedéseket tesznek jogosulttá. — Egy ezredéves nemzetünknek büszkesége, a melyet ünnepi diszt öltött városunk házain lenget a májusi szellő; nem türhet szennyet, gyalázatot . . .

A hazai nemzetiségeknek velünk együtt érző rétegeitől pedig elvárjuk, hogy a karánsebesi gaztett ellen azonnal tiltakozni fognak.

Mert a magyar zászló nem rongy, nem ponyva, a melyet bárki büntetlenül letéphet és megégethet! . . . . ○

Millenniumi ünnepségek.

Nagyvárad. május 11.

A harangok ünnepélyes kongása templomba hivja az embert hálaadásra. Ezeréves szép hazájának emlékünnepén templomba hivja a harangok szava a magyar embert, hogy adjon hálát az idők és nemzetek Urának, nagy hálát a sok áldásért és segitségért; templomba hivja, hogy kérjen áldást, kérje a segitséget az uj ezer évre is.

Városunk minden felekezetü temploma zsufolva volt tegnap ájtatoskodó és ünneplő közönséggel. Ünnepi, hazafias beszédek hallatszottak a szószékekről, mindannyi hazafiságra, erkölcsösségre és vallásosságra buzditva a lelkesülő-magyart.

A templomnak ünnepe után a testületek, a város és a megye törvényhatósági bizottsága ünnepel.

A város diszközgyülése impozáns, szinte fenséges volt. Az elhangzott alkalmi beszédre büszke lehet a törvényhatóság.

A bankett, melyen pártkülönbség nélkül megjelentek Nagyvárad város polgárai, az együttérzést, a szeretet és lelkesedést, bizonyitja eklatánsan. S a város kivilágitása, az az ünnepi fény, disz, melyben a házak ragyognak, igazolja, hogy általános az öröm, igazi, őszinte a lelkesedés. Az ünnepségekről tudósitónk a következőket irják.

A templomokban.

Nagy fénynyel, teljes pompa kifejtéssel tartották meg a millenniumi Te Deumot a l. sz. székesegyházban. A templomot és a templom előtti teret ellepte az ünneplő, szép közönség, az apáczazárdák növendékei. A szép, verőfényes idő kedvezőleg hatott közre az ünnepség emelésére.

A Nagyváradon állomásozó csapatokból egy diszszázad József baka a zenével és egy diszszázad honvédség vonult ki; az ezredzászlójával. Azonkivül az összes törzs és főtisztek, Pokorny altábornagygyal élükön, a városi, megyei tisztikar diszmagyarban, a többi hivatalok és hatóságok személyzete ünnepi öltönyben jelentek meg.

Nagy feltünést keltett dr. Schlauch Lőrincz bibornok bevonulása a püspöki palotából a székesegyházba. A négy pompás lovat négy gazdag öltözetü csatlós vezette s lépésben vonult a menet a templomba. A kocsi hátulján a két diszhuszár állott.

A Te Deumot és szent misét a bibornok ő Eminenczíája tartotta, az Evangeliumnál pedig Zajnay János prépost-kanonok egyházi szónoklatot mondott.

A prépost-kanonok hazafias szellemü beszédében visszatekintett az ezredéves multra. A nagy multnak két határköve képezte beszéde hátterét. Egyik Szent István uralkodása s annak századokra kiható alkotásai, másik az ujkor forduló pontja, ő Felsége uralkodása alkotmányunk visszaállitása. Érinti a jelen válságos helyzetet, társadalmunk atomokra osztva, széttagolva, gazdasági válság, politikai küzdelmek stb. stb. Ha a jövőbe vetjük tekintetünket és csak saját erőinket mérlegeljük, kétségbe kellene esnünk, de bizalmunkat vethetjük a gondviselő Istenbe, ki ha éreztette is velünk

---

a hová rögtön futott, nem talált semmi olyant, a miből megmagyarázhatta volna e titkot.

Gyorsan elhatározta. hogy előhivja az őrség káplárját, de még mielőtt kinyitotta a száját, leesett valami mellette a földre. Körülnézett és valami tárgyat látott a földön, a mely csakhamar elsiklott előle és a melyet valami nagy kigyónak hitt. A nád zörgése a tó partján, a melyet még néhány pillanatig hallott, csak megerősitette őt e véleményében.

»De ez csak nem lehet összefüggésben barátom eltünésével,« morogta magában, »a kigyó csak nem boszorkány és az okos ficzkónak a csodákban sem szabad már hinnie.«

Rákiáltott a káplárra, a ki nemsokára megjelent. De ezt annyira meglepte ez esemény és olyan élénken adott kifejezést csodálkozásának, hogy rövid idő mulva már ébren volt az egész ezred. Gyorsan átkutatták az egész területet és átvizsgáltak minden egyes bokrot, de nem jutottak eredményhez ugy, hogy az ezredes és őrnagy, a kik időközben szintén megjelentek, kérdőleg tekintettek egymásra.

»A lehető legkülönösebb eset ez, a melyet valaha ismertem,« mondá az első, »és Harry Meeks megesküszik reá, hogy az őr nem ment el.«

»Harry bizonyára tévedt, a holdvilág vezette félre; az ember bizonyára kézen, lábon csuszva eltávozott és a nagy fü eltakarta őt szemei elől. Ki tudja, hogy az erdőnek melyik része felé irányozta lépteit.«

»Látnom kellett volna akkor, őrnagy ur,« felelte Meeks, »és Dick nem lehet szökevény.«

Az ezredes éles szeme megakadt a tó tulsó felén fekvő gyönyörü kis darab szárazföldön, mely tele volt sürü bokrokkal; az alig tiz lépésnyire lehetett azon helytől, a melyen állt.

»Mi az? Mit lát?« Kérdezte az őrnagy. »Bizonyára elbujt ott valahol, a mig alkalma lesz elszökni.

»Tévedhetek ugyan,« mondotta az ezredes, »de ugy tünik fel előttem, mintha a kis szigeten odaát az egyik bokron, egy kalapot látnék lógni.«

»Ő az, biztos lehet benne,« kiáltott az őrnagy, »elbujt ottan és megvárja a kedvező alkalmat, a mikor megszökhetik.«

»Alig hiszem,« felelé az ezredes, »mert nem lehetséges átmennie a tavon. hogy ne lássák és — Látja? Most egészen világosan lehet látni a kalapot. Mindenesetre odaát van valaki.«

»Ugyan kivolna más, ha nem Thompson? — Holla, Thompson, maga van odaát? kiáltott az őrnagy, de nem kapott feleletet reá.«

»Előre emberek, kövessetek!« Kiáltotta az őrnagy a körülötte állóknak. Ekkor hirtelenül egy lövés dördült el és az őrnagy összerogyott. Felemelték és elvitték a táborba; a golyó belefuródott lábába.

Az emberek az ezredessel élükön előre mentek. Nemsokára elérték a száraz földet, de ugyanekkor föltünt egy ember hatalmas alakja. A kezében vitte fegyverét és a vállán körül kötelet hordott. A tó másik oldalán akart elmenekülni.

»Fogjátok meg fiuk a gazembert!« Kiáltott az ezredes. — Alig adta ki a parancsot, már is ott lógtak a menekülőn az Ohio-ezred katonái.

A hold fénye megvilágitotta sötét és ravasz arczát, a melyből két tüzes, fekete szeme csak ugy fénylett.

»Kicsoda maga?« kérdezte tőle az ezredes.

»Felkelő vagyok!« felelte büszkén. »Felkelő, a ki hozzá szokott, hogy indiánusok és yankeckkel verekedjék. Texasi vagyok!«

»És mit csinál maga táborunk közelében?«

»Vadászaton vagyok,« felelte a felkelő minden félelem nélkül.

Az ezredes levette az ember válláról a kötelet.

»Egy lasszo,« kiáltotta, mire való ez?«

»Hogy yankeeőröket fogjak vele és megfojtsam őket,« mondotta gunyosan nevetve.

Az ezredes megrezzent. »Az egyik katonánk őrt állott itt a tó mellett,« mondotta, »nem adhatna felvilágositást nekem, hová tünt el?«

»Megmondhatnám, ha akarnám,« felelé a felkelő egészen nyugodtan, »ugyebár gyorsan tünt el!«

»Igen.«

»Megmondom, hogyan történt, mert ugy sem segit rajtam, ha elhallgatom.«

»Nos.«

sujtó kezét, elégszer megmutatta irántunk nagy jóságát és végtelen kegyelmét. Elég okunk van azért hálatelt szivvel mondani: Téged Isten dicsérünk!

A közönséget elragadta remekül előadott ősi ének: Boldogasszony anyánk . . ., melyben a szintársulat két tagja: Szentgyörgyiné és Mezey énekeltek. A zene és énekkar szép egyházi zenemüveket adott elő, igen szépen.

Az ünnepélyen igen sok kis leány és fiu nemzeti magyar öltönyben volt. ami nagyon emelte az élénk festői képet.

A gör. katholikus székesegyházban Pável Mihály püspök végezte a hálaadó isteni tiszteletet segédlettel. Mise végeztével rövid, de lelkes beszédben emlékezett meg édes hazánk nagy ünnepéről, éltette a királyt és a hazát.

A gör. keleti templomban Goldis János püspöki helynök tartotta az isteni tiszteletetet, s mondott igazán elismerésre méltó lelkes, hazafias beszédet.

A református templomokban szintén megünnepelték az ezredéves évfordulót, beszédet azonban csak Sulyok István tartott az olaszii templomban.

Az izraelita templomokban is volt hálaadó isteni tisztelet. Beszédet Kecskeméti Lipót főrabbi tartott.

A város diszközgyülése.

Ünnepi, ifju képe volt az öreg városházának. Ünnepi a sok diszruhás és szalon kabátos alaktól; ifju, mert fellobogózták, virágokkal diszitették a lépcsőháztól egészen a nagyteremig mindenütt.

Nagyon szép, lelkesitő, vigasztaló volt az az ünnepély, amely falai között lefolyt. Nagyvárad város fenkölt gondolkodásu, hazafias polgárai, élükön azokkal, akiket a méltóság, s a szellem emelt ki közülök, lelkesedtek, örvendtek ezer éves édes hazánk dicsőséges multjának egy-egy nagy eseményén, s meritettek a dicsőségből vigasztalást és reményt a jövőre, a Mindenható szentséges kegyelmével egy uj ezer évre.

*

A városi törvényhatósági bizottság tagjai egészen megtöltötték a városház nagytermét. Ott volt *Pável* Mihály gör. kath. püspök is.

Dr. *Beőthy* László főispán diszmagyarban elnökölt.

Az ülés megnyitása után *Ritoók* Zsigmond a királyi tábla elnöke gyönyörü beszédben méltatta az ezer éves multat.

A beszédet egész terjedelmében adjuk.

Ritoók Zsigmond beszéde.

Tisztelt Törvényhatóság!

Uraim!

Egy fenséges eposz áll előttünk. Nem emberi mü. Egy fenséges eposz, melyet a magyar nemzet tetteivel Isten hatalmas ujja irt be Európa történetébe, mely egyes részeiben nagyon is zordon, de a mint szenvedésekkel és tragikummal, ugy nősők alakjaival, dicsőséggel s a hazaszeretet áldozataival is gazdag.

Az ezeréves idő mulása állit meg, hogy viszszatekintsünk erre a multra, felhiv az elmélkedésre, hogy a multból tanulságot, a jövőhöz reményt és bizalmat szerezzünk.

Mert ezek a napok nem csak az örömnek, hanem az elmélkedésnek s a megfontolásnak komoly napjai is. Sok tanulság rejlik állami életünk ezeréves multjában az ősök dicsőségében, de talán még több a tévedéseikben és szenvedéseikben.

*

Kisebbszerü hatalmi eszközökkel nagyobb feladatok elé alig volt állitva. Európában az ókoron innen, egy nemzet, mint a magyar.

Hatalmas népek, melyeknek egyike is képes volt megrázni és megdönteni egy világbirodalmat, egymásután merültek el majdnem nyomtalanul ezen a földön, melyet hazánknak nevezünk, egy tenger az, melynek mélyében kihalt népek romjai és emlékei feküsznek. Azok után, a kik itt megbirkóztak a népek áradatával s a nyugotnak már némileg rendezett hatalmával s e közben elbuktak a magyar népnek csekély létszáma részére, jövőt e helyen nem igérhetett. És ime, ime! e nép feltünését követő alig egy század után szentek és hősök neveit iktatja be a történelembe s rövid idő alatt szerződéses alapra fektetett alkotmányos államot alapit e földön, a mai tatárok közt s mint önálló államot az elsőt, az egyetlent és az utolsót ha Isten e nemzetnek kedvez.

Mi tartotta fenn ezt a nemzetet?

Az emberiség fejlődése legfőbb tényezőjének, a nagy — az örök igaz — eszméknek befogadására s megfelelő intézmények alkotására való képessége.

Egy Isten ihlet mely megszállja a szent királyt és a nemzetet, hogy elfogadják a kereszténységet.

Az a regenezáló képesség, mely minden nagy szerencsétlenség után nyilvánul, melynek erejével ama pusztulás után, melynél nagyobb egy élő népet nem ért, a csaknem kiölt nemzet rövid idő mulva Európában a vezérlő nemzetek sorába emelkedik.

Vezérférfiaink, de a nemzetnek is culturális fogékonysága, melynek egyik szép emléke, hogy a renaissance Olaszország után a haza földjén hajtotta első virágait ennek a fogékonyságnak volt következménye, hogy hazánkban még a harczok zajában s a pusztulás közepette is főiskolákat emeltek, a vallás és tudományosság szolgálatára alapitványokat tettek, melyekhez gazdag és szegény hozzájárult.

Az állam alkotmányos szervezetéhez való hüség s az a képesség, mely erőt adott intézményeit időszerüleg a fejlődés törvényeinek megfelelően átalakitani, melynek koronája, hogy törvényhozása 1848-ban felszabaditotta az embert, a földet, a munkát, a gondolatot lemondott igazságtalan előjogokról, jogokat osztott azoknak, kikről a multnak önzése s elfogultsága a bizonyos jogokat megvonta.

És fentartotta a hősiesség, a haza és a szabadságszeretet. Hősiesség alatt azonban nem a háboru imádását, nem a rombolás szeretetét, nem az emberiséget pusztitó, államokat eltipró erőszakoskodást, nem a nyers erő igazságtalanságait, hanem a megtámadott haza védelmében az életnek önzetlen feláldozását értem. És bármit mondjon rólunk az elfogultság s az ellenséges indulat, történelmünknek egyik legszebb vonása, hogy e nemzet fiai a hősiességet a haza és szabadság védelmébe fejtették ki. Mig legtöbb nagy nemzet harczi dicsőségét gazdag s müvelt államok feldulása, városok lerombolása, népek kiirtása képezi s hőseik e közben szerezték babéraikat, s magyar állam 900 éven át csaknem mindig védelmi háborut folytatott, védelmi háborut, tehát mindig igazságosat, vagy legfölebb megtorló eljárásra engedte magát ragadtatni.

És a mi még jellemzőbb a magyar nemzet hőseit a honfoglalás után egyedül a haza védelmében folytatott s a szabadság harczokból és küzdelmekből veszi.

Ezekben a küzdelmeinkben aztán vannak hőseink, Van Curtiusunk, nem költői képből, mint a római rege Curtitusa, hanem valódi testből és vérből, ki a mélységbe veti magát, hogy a haza határait védő falakról a győző ellenséget magával ragadhassa és meghal. Van Curtiusunk, ki ismerve a vezér ellen szőtt tervet, kinek sorsától a haza sorsa függött, megváltja a vezér életét a magáéval. fogadja az ellenséges csapásokat és meghal.

Vannak és hányan vannak, kik a halálos mélységbe vetik magukat azzal a gondolattal, hogy használnak vele a hazának.

Van Washingtoni jellemü hadvezérünk, ki midőn az állam bénulva áll a fejlődő veszélyek előtt, a maga és barátai által gyüjtött harczosokkal s a hit erejével a világtörténelem egyik legszebb győzelmét vivja ki, megmenti a hazát aki elfogadja az uralkodói kötelességeket, uralkodás nélkül s mikor fejedelmi hatalommal rendelkezhetnék megelégszik, hogy Magyarország kapitánya legyen.

Van Lesurdassunk és vannak thermoziei hőseink, kik megesküsznek, hogy megvédik a hazai föld reájuk bizott kicsinyke darabját, vagy megfognak halni, kik csekély romladozó várral nyugodt Európát fedezik s feltartóztatják az Ozman hatalmát, mely egy világrész ellen győzelmesen tudott háborut folytatni. És hőseink is meghalnak ugyan. de a százezer harczos győző vezérét, a hatalmas szultánt a vár romjai előtt a szégyen vagy düh öli meg.

És a drégeli nap hősei »Husztem maga volt ő» mondja a költő a győző ellenség ajkán.

Kőszeg, Eger, Győr, s maga éppen ez a mi városunk is büszke emlékei a magyar hősiességnek s a hazaszeretetnek.

Le kell mondanom a nagy, a vonzó példák felsorolásáról. Hősök sora ez, kik egy elpusztult ország romjai közt egy talpalatnyi földön vetik meg lábaikat s a védett hazai földet, mely néha sirnak is alig volna elég, megvédik vagy meghalnak érte.

Nem volna szavam dicsőitésekre, ha mindanyi egy Bayard, a franczia lovasság mintaképe volna is, ha dicsőségüket más államok nyomora sötétitené el, de a mi öseink a veszélyezett

---

»Eljött az ördög és elvitte a sógorát magával,« felelte az elfogott felkelő rekedt nevetéssel. A többi kérdésekre nem akart válaszolni.

A midőn a katonák az eddigi rejtekhelye mellett elvezették, észrevettek a földön egy fegyvert, a mely eddig a nagy izgatottságban kikerülte figyelmüket. Harry Meeks felvette és felismerte. Dick Thompson puskája volt.

Midőn erről értesitették az ezredest, akkor ez meg fogta a felkelőt a gégéjénél. — »Ha nem akar tiz percz mulva a saját kötelén lógni, ugy mondja meg, mi történt az őrt álló katonával?«

»Felakaszthatnak, a mikor tetszik,« felelte egészen nyugodtan a fogoly, »de én tőlem nem kaphatják meg az óhajtott felvilágositást.«

»És miért nem? Mi okot hozhat fel, hogy ilyen ellenálló?«

»Mert ez mulattat engem, hogy magukat zavarban látom; a mivel a yankeeket csak bosszanthatom, mindaz nagy örömet okoz nekem.«

E pillanatban a katonák egyike rémülten felkiáltott és a földre mutatott. Mindnyájan odanéztek és látták, hogy egy kéz emelkedik ki a pocsolyából. — »Szent Isten, mi ez?« Kiáltott az ezredes. »Emeljétek ki emberek!« Felgyürték ujjaikat és hozzá fogtak a munkához. Nehány pillanat mulva előttük feküdt Dick Thomsonnak sáros, vizes holtteste.

»Maga tudja a történteket,« mondotta az ezredes ismét a felkelőhöz fordulva, »van-e bátorsága mindent bevallani.«

»Bátorság! Istenemre, az nem hiányzik egy felkelő katonában sem!« Kiáltotta vadul az elfogott katona. »Tudom az egész dolgot. Odadobtam lasszomat az őrtálló katonára és mivel éppen a nyaka köré csavarodott, félig megfojtva könnyen magamhoz huzhattam.

A többit már tudhatják. Körülnéztem, nem látok-e más vadat valahol még és kivetettem a kötelet a másik után, a ki meg akarta nézni, hova tünt el barátja.

De sajnos, tévedtem és nagyon is korán huztam vissza a kötelet ugy, hogy nem is vehette észre, mi zörög előtte. Midőn pedig előhivta a káplárt, azt gondoltam, hogy a legjobb lesz, ha csendesen visszahuzódom és csak akkor lőttem, mikor láttam, hogy észrevettek.

»Gazember maga,« mondá az ezredes »és holnap ott lóg majd a fán. Olyan igaz ez, a mint igaz, hogy Schmith a nevem.«

»Texasi ember nem fél a haláltól,« volt a stoikus válasz.

Korán reggel eltemették Dick Thomsont: egy kis halom és egy vörös kereszt jelölik meg a helyet, a hol nyugszik, a wipporwill pedig altató dalt zümmög neki. — Temetése után távol sirjától felakasztották a felkelőt. Másnap volt a Gaines-Mills-i ütközet, a melyben elesett Schmith ezredes is.

a megtámadott haza védelmében áldozták életüket.

Igy tartotta fenn e nemzet ezt a hazát!

És talán mindezek mellett elveszett volna a szabad, az önálló állam, ha a magyar nemzet másik kiváló sajátsága a szabadságszeretet, nem őrködött volna felette.

De az önálló államot is fentartotta az a legyőzhetetlen, kiirthatatlan szabadságszeretet, mely-e nemzetnek alkotó elemévé, lényévé vált mely-e nemzet előtt többé már nem eszköz hanem rajongással, önfeláldozással imádott ideál.

Egy százados szabadság harczot mutathat fel e nemzet történelme. Vérezve leverve, üldözve és bujdokolva, ujra és ujra felkél, nem követelve egyebet, mint szabadságot, vallás szabadságot, politikai vagy alkotmányos szabadságot. Nincs hatalom, mely tartamosan elnyomhassa, virtus bánásmód, mely megszelidithesse, ha szabadságát veszélyezve látja.

És a századunkban megujult szabadságharcz bizonyitja, hogy a nemzetnek épen megmaradt a szabadságszeretet és hősiesség, s hogy ez a mi áldott földünk termékeny nem csak nemes érczekben és gabonában, hanem a mi becsesebb: az ősök nemes szellemét öröklött férfiakban is.

Áldott legyen a haza- és szabadságvédő hősök emléke e földön örökké! Áldottak legyenek hamvaik, melyek szenteltté teszik nekünk ezt a földet. Áldott legyen a hamvaikból felszálló por is.

Sok tanulság rejlik az ősök dicsőségében, de talán még több tévedéseikben és szenvedéseikben.

Egy részről a féktelen nagyravágyás, másrészről a közöny, az önzés, a gyülölködés, a szük látókör, a korona tekintélyének hanyatlása idézték elő a mohácsi veszedelmet, igy tanitja a történelem. És hányszor ismétlődött e nemzet állami életében, hogy ezek a bünök, tévedések, politikai hibák, az erők mérlegelésének hiánya s ha az állami élet vezérlő tényezői nem értették meg egymást, veszedelembe vitték a hazát és a nemzetet.

Az ily bünök és tévedések nyomában azután törvényszerüleg következett a bünhödés, az a sulyos átok, amely alatt pusztult az élet, a vagyon, pusztult a nemzet fizikai, értelmi és erkölcsi ereje. Nem azok a legsötétebb lapjai a mi történelmünknek, a melyekre a vesztett csaták vannak feljegyezve, a történelmünknek legsötétebb részei azok, midőn a haza polgárai között duló viszály alatt hiénák csaptak rá a haldokló nemzetre, idegen vadak, milyeneket nem hozott létre ez a mi áldott földünk soha, kik jellemzetek elnevezéssel bujdosókká tették a nemzet egy részét saját hazájában, reájuk az igazságszolgáltatás nevének beszennyezésével, vad, megbecstelenitő, kinzó itéleteket hoztak, kik a korona és a nemzet közzé ékelték magukat s a nemzet és fejedelme közt létezett ürt gyülöletesen tágitották s lépten-nyomon préda után leselkedtek. Ez a salak sem közelitett a haza határához, midőn a nemzet és királya egyet értett s az egység által erős volt, midőn az alkotmány védelme alatt a törvény uralkadott, de mindig itt volt, ha a viszály, az erőszak uralma reményt nyujtott a prédához.

Vajon a multaknak, az ezer éves küzdelemnek, erényeinknek és hibáinknak ismerete s a jelen megfigyelése felbátorithat-e, hogy most már erős hittel és meggyőződéssel ismételjük a legnagyobb magyar nagy jövőt igérő profesiáját: »Magyarország nem volt, hanem lesz!« vagy pedig fájdalmas és keserü lemondással alkalmaznunk kell azt a másik, — azt a sötét jóslatot, eljön az idő, mikoron szent Ilion leomlik.

Barátainktól és elleneinktől halljuk akárhányszor, hogy nincs jövőnk.

Mondják, hogy az erkölcsi romlottság, az anyagiasság, politikai gyülölködés, a nemzet testét alkotó részeknek szakadozottsága, nemzetiségek, vallásfelekezetek, osztályok és érdekek háboruja, elvesztik ezt a rokontalan, ellenséges elemek által környezett nemzetet. És valljuk meg, néha, sötétebb napokon, agyunkba vágja karmait a kétkedés, ha ezer bajunk közt a jövőre s a jövő nagy feladataira gondolunk.

De vizsgáljuk a dolog állását!

Igaz hogy ez erkölcs romlottság olyan suly, a mely alatt a legszilárdabb intézmények is szükségképen összeomlanak.

Az erkölcsi sebek: mérgezett sebek.

De vajjon ugy vagyunk-e azzal az általános erkölcsi romlottsággal, amint hirdetik?

Nem akarok védője lenni a jelen kornak, de óhajtanám, hogy szavaim oly erősek volnának, a mily erős a meggyőződésem, hogy elmondhatnám: ne hidd — oh nemzetem! ne hidd! mert ha elhiszed, ez a hit magadat, ez a hit saját fajod megvetésére tanit.

Munkátlan, léha emberekre mutatnak! De hiszen a ki nem munkás, az nincs szerves összefüggésben a nemzet testével, vannak erős, egészséges munkásaink ugy szellemi, mint az anyagi foglalkozás terén. A legegészségesebb fán is vannak silány hajtások, melyeket egy nyári nap melege gyorsan kihajtott, egyszersmind megfogamzott s melyeket az első vihar mint száraz galyakat leráz, de a törzs ép és egészséges marad.

Az emberi méltóság, az egyéniség törvénye tiltakozik a tömeges elitéltetés ellen. A ki előtt mindenki gyanus, az maga hirdet erkölcstelen tant. A ki az általános erkölcstelenséget hirdeti, az tudva vagy nem tudva, a társadalom erkölcsi alapjait rázza, mert a társadalom erkölcsi alapjai közzé tartozik a bizalom. A vagyonszerzés magában nem bün, csak erkölcstelen ne legyen s el ne ölje az emberies nemesebb hajlamokat. »Jól tudjuk, hogy az anyagias irányzat soha nem volt nemzeti sajátságunk, ezzel a hibával hamarább lehet terhelni nyugot bármely más nemzetét, mint épen a mienket; sőt elmaradottságunk egyik alapoka éppen a vagyontalanság. És legyünk igazságosak. Az állami élet fokozottabb igényei, közmüvelődési és emberbaráti intézményeink fentartásának és fejlesztésének szüségletei, tehát éppen szellemi és erkölcsi érdekeink is arra utalják az állampolgárait, hogy anyagi érdekeikkel fokozottabb mértékben foglalkozzanak.

A nemzet erőinek szétszakadozottsága valóban szerencsétlenség, sőt veszély, s erre a jelenségre bizonyára elmondhatjuk, hogy sokat feledtünk és keveset tanultunk a multból. A társadalmi s néhol már csaknem kasztszerű osztályokkal szemben azonban bizom a nemzet értelmi erejében s nem tudom elhinni, hogy ez — a fájdalom uralkodni látszó elkülönzési irányzat, — melyet szeretnék izléstelen divatnak nevezni — hosszabb időn át fentarthassa magát. A nemzetiségekkel szemben a magyarnemzet szabadságszeretete, s ha az állam élet feltételei támadtatnának meg, az állam hatalma s az a jogos feltevés nyujt biztositékot, hogy ha a nemzetiségek nem tudnának felemelkedni a szeretetig, saját érdeküktől vezettetve, fel fognak emelkedni az igazságig.

Az összehasonlitás a multtal különösen a mult dicsőséges napjaival ne téveszsze meg itéletünket, midőn korunkat biráljuk.

Ha keresni akarjuk, a mi korunknak is megtalálhatjuk a hőseit, csak hogy ezeket nem a dicsőség napsugaras fényében, nem is szükségkép a közélet bajában, hanem talán a tudós szobácskájában, a kézmüves mühelyében, vagy a család zárt rejtekében, vagy épen ott lehet találnunk, »hol a becsület és nyomor, füst fogta kunyhóban honol«, bizonyosan ott hol az izmok és idegek feszülnek, a verejték omlik, önzetlenül, nemes czélokért, lehet hogy csak egy igazságért, vagy a családért, vagy egy embertársunkért, mintegy, csak legyen az önfeláldozó munka a hazára s ember társainkra üdvös.

Ne tévessze meg itéletünket az összehasonlitás a multtal.

Nem azok a fegyverek támadnak mint a multban; nem is azokkal a fegyverekkel védekezhetünk, mint elődeink. Bizonyosnak látszik előttem, hogy a béke korszaka alatt küzdelmeinkben csak a munka, az értelmi tulsuly s az erkölcsi fensőség vezethetnek győzelemre. A jövő legnagyobb hatalma lesz a munka, legélesebb fegyvere az értelem, legbiztosabb alapja marad mindenkorra a tiszta erkölcs.

Jól tudom, hogy nagy problemák előtt állunk, melyeknek megoldása, lehet hogy két világrész arczulatát változtatja meg. reánk annyival sulyosabban nehezedik, mert kevesen vagyunk. De mindezek megfigyelése után sem ingadozik reményem a nemzet jövőjében.

Maga a nemzetet egészében véve, — s nem csak a technikai, hanem a politikai nemzetet is értve, — ép, egészséges és erős, munkabiró, vallásos hitéhez és intézményeihez hü, szellemi emelkedettségre képes, tudományos és emberbaráti intézményekben habár nem is gazdag, de gazdagabb mint volt valaha, köznevelési ügye a fokozatos fejlődés utján van. A magyar tudományos irodalom ugyan nem áll azon a szinvonalon, a melyen a nyugodt tudományos irodalma, de müvészete és szépirodalma a nyugot nagy nemzeteinek müvészetével és szépirodalmával versenyre kelhet s minthogy a természet törvényei szerint a virágzás korát a gyümölcsözés kora követi, tudományos irodalma is reményre jogosit. A nemzet érzet érzelmi ereje elismerten magas fokon áll. Az állam hatalmi állása: a béke biztositéka és amit annyi és oly sulyos következményü félreértés után a boldogság érzése nélkül alig emlithet a magyar: a nemzet királyával egyetértésben van.

Kevesen vagyunk az igaz, de állott már e nemzet viharok előtt, kevesebb eszközökkel és kevesebb létszámmal s megállotta helyét az isteni kegyelem és gondviselés oltalma alatt megállja most is.

És ez a remény, ez a meggyőződés, mondhatnám: ez a tudat, — mely nélkül trivialis lenne ez a mi ünneplésünk, — jogosit minket arra, hogy a honalapitás ezeréves fordulóját megünnepeljük s ez által az isteni kegyelem és gondviselés iránt hálánkat multunk iránt kegyeletünket, jövőnk iránt rendületlen bizalmunkat kifejezzük.

Inditványozom tehát: *mondja ki a városi törvényhatósági közgyülés, hogy a magyar állam ezer éves fennállásának ünnepélyét, melyhez hazafiui lelkesedéssel s a nemzet jövőjébe vetett rendületes bizalommal hozzájárul, a törvényhatóság jegyzőkönyvében megörökiti.*

*

A remek beszédet lelkes éljenzéssel és tapsokkal fogadta a törvényhatósági bizottság.

Hlatky Endre ügyvéd bizottsági tag a beszéd elhangzása után inditványozza, hogy *Ritoók* Zsigmond klasszikus szépségü beszédét inditványával együtt egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktassák, a város költségén kinyomassák, azon czélból, hogy az a törvényhatósági bizottság tagjai és a polgárság többi része között kiosztassék.

Az inditványozót megéljenezték. Dr. *Beőthy* László főispán ezek után határozatképpen kimondotta: *Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága édes hazánk ezer éves fennállásának emlékünnepén érzett határtalan örömét jegyzőkönyvbe iktatja, jegyzőkönyvben megörökiti Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök ünnepi beszédét, a beszédet a város kinyomatja és a bizottsági tagok, továbbá a polgárság között szétosztja.*

A határozat kimondása után *Kunyhóssy* János ügyvéd, bizottsági tag mond rövid beszédet. A város jótékonyczélu intézeteit sorolja fel, a melyek mutatják, hogy mennyit tett már Nagyvárad a közjó érdekében. A nagy ünnep alkalmából ahhoz a sok szép és jó tetthez egy szemet óhajt füzni, egy olyan szemet, a mely nélkül nem összetartó a láncz, az árvaház, a gyermekkórház, a ragály-kórház mellé egy lelenczházat óhajt még. Anyagi áldozatába kerülne a városnak igaz, de nagy haszna lenne, mert nem egy szerencsétlen anyát mentene meg az erkölcsi bukástól, s nem egy ártatlan gyermeket a haláltól.

Inditványozza: 1. A város törvényhatósági bizottsága szavazzon meg a Nagyváradon felállitandó lelenczház költségeire 10,000 forintot, melyet 10 év alatt 1000 forintos részletekben vegyen fel a költségvetésbe.

2. nyissa meg a város az árvaházat szeptember havában;

3. az ezredéves ünnepélyek emlékére a kö-

rös-parti sétateret nevezzék el *ezredéves emléktérnek*.

Az inditványt a bizottság egyhangu lelkesedéssel elfogadta, minek következtében elnöklő főispán határozatnak mondotta ki.

A határozat kimondása után dr. Beöthy László főispán kéri a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy vele együtt álljanak fel és mondják ki a király iránti hódolatukat és ragaszkodásukat. A főispán szavaira a bizottsági tagok lelkesen éljenezték a királyt, s azután az utczán sorfalat képező nép között szétoszlottak.

A törvényhatóság diszlakomája.

A diszközgyülés alkalmából Nagyvárad város polgárai diszebédre jöttek össze a Rózsabokor termében.

Az asztalfőn *Beőthy* László főispán, *Ritoók* Zsigmond kir. táblai elnök, Sal Ferencz polgármester ültek.

Különben a jelen voltak névsora a következő:

Dr. Beöthy László főispán és Sal Ferencz polgármester. Mellettük: Ritoók Zsigmond kir. itélőtáblai elnök, Szunyogh Péter Biharmegye alispánja, Papp Miklós pénzügyigazgató, Schöpflin Ágoston posta- és távirda igazgató, Schlauch Nándor l. sz. püspöki uradalmi igazgató, dr. Bozóky Alajos jogakadémiai igazgató, Kotunovits Sándor főgymn. igazgató, Krüger Viktor reáliskolai igazgató, dr. Konrád Márk bábaképezdei igazgató, dr. Bulyovszky József kir. ügyész, Kenéz Sándor és Velyárszky Gyula járásbirók.

Biharmegye részéről: Papp János főjegyző, Tóth Dezső főügyész, Balázsházy Bertalan, Bitzy János, Beöthy Attila, Kováts Ákos, Örley Kálmán törv. biz. tagok.

Nagyvárad város polgárai közül: Andriska Károly, Böszörményi Géza, Bordé Ferencz, Busch Dávid, Bertsey György, dr. Baróthy Ákos, Bozóky Béla, Breitner József, Csordacsics Ferencz, Dús László, Darvasy Lajos, Debreczy Imre, Ehrlich Ignácz, Eszenyi Sándor, Fehér Dezső, Fekete László, Földesy Károly, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, Hegedüs Géza, Hegedüs Lajos, Heringh Sándor, Hoványi Géza, Janky József, Jablonszky Emil, Jánosházy János, N. Justh Sándor, Komlóssy József, Kádár János, Kelemen Kálmán, Kunyhóssy János, dr. Kornstein Lajos, Ländler Ferencz, Láng József, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, ifj. Moskovits Mór, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, dr. Márkus László, Nemes Jenő, Nyiry György, Pallay Jenő, Papp János, Rácz Mihály, Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Reismann Mór, L. E., Rees, Rácz János, Ragány János, dr. Sipos Árpád, Száhlender Károly, Sztarill János, Szokoly Tamás, Szücs Géza, Stark Gyula, Stern Hermann, Tóth Márton, ifj. Tóth Ferencz, Váradi Mór, Vidosits Gyula, Weingärtner Andor, dr. Weiszberger Lipót és Winkler Lajos.

Az első pohárköszöntőt *Beőthy* László főispán mondotta. Az ezredévet a magyar nemzet a kitartás által érte el. De két eszme, két magasztos tényező uralta mindenkor egyformán a magyar szivét: a koronás király és a haza iránti lángoló szeretet. (A jelen voltak felállottak és éljeneztek.) Volt idő mikor ugy látszott, hogy e két eszme elválasztatott, de az igaz hazafiak akkor is arra törekedtek, hogy az eszméket minél szorosabban összehozzák. A második ezredév küszöbén, mikor az egész világ a magyar nemzetre tekint, lángolóan él bennünk a király és haza iránti szeretet. A korona fénye és a hazaszeretet lángjától körülvéve jelenik meg előttünk koronás királyunk alakja (Éljenzés), a hazaszeretet és alkotmányosság példányképe. Élteti a magyarok szeretett koronás királyát első Ferencz József Ő Felségét. (Hosszas éljenzés.)

Kevés vártatva *Rácz* Mihály főjegyző tartotta meg ünnepi beszédét. A zajos éljenzéstől többször megszakitott szép szónoklat a következő:

Uraim!

A legelső magyar ember, felséges Urunk és apostoli királyunk éltetése után ősi szokás szerint mondjunk áldomást a hazára, az ezer éves hazára!

Ezer éve, igen, hogy napkelet ifjainak dobogó paripái tiporták e földet; ezer éve immár, hogy egy fényes kard felvillámlott a középkor sötét éjjelében s kihasitott Európa közepén egy darab földet, rá irva: ez itt Magyarország!

És azóta ez a föld soha sem szünt meg Magyarország lenni. Határai olykor kitágultak, hogy — mint a költő mondja: magyar tenger vizében hunyt el észak, kelet, dél hulló csillaga; olykor összeszoritottak, elannyira, hogy a Tisza, Duna környékén tul alig terjedtek.

Aki ezer éves történelmünkön végig tekint, leverő, majd fölemelő momentumokat talál abban, amelyek alkalmasak arra, hogy elmélkedjünk felettük s levonjuk belőle a nagy tanuságokat.

Voltunk a hatalom zenitjén, elsőrangu szereplők Európa nemzetei között, állottunk sirunk szélén nem egyszer, csaknem kétségbe esve jövőnk felett!

De a Mindenható megtartotta e maroknyi nemzetet idegen nagy népek örökösen zajló tengerében. A mongol áradat rajtunk tört meg; az izlam szörnyü ereje velünk kelt birokra és nem volt képes elpusztitani bennünket 150 évig tartó uralma. Pártviszályok dultak közöttünk, de hányszor? S mi élünk ime. mint a phönix a saját szárnyaival élesztett fészek-tüz lángjaiból kikelve.

Önkéntelen tolakodik elénk a kérdés hogyan? miért? Nagy, világtipró nemzetek pusztultak el ezen a földön, anélkül, hogy hazát tudtak volna alapitani.

Mi hazát teremthettünk itt, megtartottuk ezer éven át s megfogjuk tartani tovább is, mert — itt felel az hogyan? miért? kérdésekre az én rendithetlen hitem szerint — mindenkor olyan eszmék szolgálatában állottunk, amelyek a haladó emberiség örök ideálja voltak és maradnak. Volt hitünk, mely a legkétségbeejtőbb körülmények között is Istenbe vetett reménységgel bizott a jobb jövőben; volt jogérzékünk, mely egyenlő mértékkel mért a közöttünk élő idegen polgártársaink részére jogokat és kötelességeket; nem lettünk hütlenek soha a szabadsághoz; szerettük e hazát életünk feláldozásáig; ragaszkodunk szabadelvü, a korszelleméhez mindig átalakitott institutióinkhoz, a mik nem zárták ki erős monarchikus érzületünket. Ezekkel a tulajdonságokkal voltunk képesek eddig betölteni azon missziónkat, melyre a mindenható elhivott, hogy t. i. közvetitők legyünk nyugot és kelet között.

A vallási hit ápolása, a munka szeretete és becsülése mellett ezeket a tulajdonságokat kell ápolnunk, fentartanunk, akkor a mi létjogosultságunkat hiába tagadják ellenségeink: akkor ne féltsük szeretett hazánkat, melynek hosszu végtelenbe terjedő időkig kivánom, hogy éljen, virágozzék! Éljen a haza!

A szónoki erővel, lendülettel előadott beszéd nagy tetszéssel találkozott.

A harmadik pohárköszöntőt dr. Vári *Szabó* Béla, a nagyváradi 48-as függetlenségi párt elnöke mondotta. A bevezetés után hangsulyozta, hogy a törvényhatóság tagjait most egy érzelem hatja át, mikor azt látjuk, hogy a város élén oly férfiak állanak, akik szellemükkel, tekintélyükkel irányt tudnak adni. Egy nagy jellemü, őseitől örökölt nagy tehetségü férfiut, vezérünket: *Beőthy* László főispánt élteti. (Éljenzés. Tetszés.)

Szokoly Tamás megemlékezik a délelőtt lefolyt diszgyülés ünnepi szónokáról, akire méltó büszkeséggel tekinthet Nagyvárad minden polgára. Meleg szavakkal élteti *Ritoók* Zsigmondot és családját. A jelen voltak ováczióval vették körül Ritoókot.

Rövid szünet után ismételve *Szokoly* Tamás szólalt fel. Jóindulattól vezettetve megemlékezik Nagyvárad város podesztájáról. Sokféle képpen fogunk fel egyes dolgokat, de a mikor meggyőznek bennünket, meghajlunk. Igy van ő is — ugymond, — sokszor nem ért egyet a polgármesterrel, de mikor felvilágositják, egy az érzésük. Hálátlanság volna, ha a polgárnagy 21 éves müködéséről meg nem emlékezne. (Éljenzés.) Bocsánatot kér, mint fiatal ember (Taps, éljenzés, tetszés.) ha meg nem értve, megbántotta a polgármestert. Kivánja, hogy a jövőben is oly tiszta jellemü, becsületes férfiu vezesse a város ügyeit. (Folytonos éljenzés; szónok alig jut szóhoz.) Az Isten sokáig éltesse *Sal* Ferencz polgármestert Nagyváradnak. (Zajos éljenzés, taps.)

Sal Ferencz polgármester kevés szünet mulva a város polgárait éltette. Mikor ezelőtt, sok évvel akarata ellenére polgármesterévé választották, azt mondta, hogy politikai pártok jönnek, mennek, de a hazának virulni kell. De ha a haza is elpusztul (Lelkesült kiáltások: Soha! Nem engedjük! Ne adja az Isten!) a város él. Minden párt érdeket félre kell tenni, ha a város érdekeiről van szó. Ha hozzá jön a város bár mely polgára, nem kérdi, milyen vallássu, hol született, csak azt nézi, hogy a város polgára. Az az öröme hanyatló életének, hogy ilyen polgárai vannak Nagyváradnak. Szeressük egymást, kerüljük a torzálkodásokat. Poharát emeli a város polgáraira, a kik a város üdvét szivükön viselik. (Élénk éljenzés.)

Dr. *Bozóky* Alajos azzal kezdte tósztját, hogy jobb későn, mint soha. Itt két testvér törvényhatóság jelent meg; összehozta őket a hazaszeretet. Biharmegyére emeli poharát, a mely törvényhatóság együtt müködött a multban s együtt müködik a jelenben Nagyvárad város törvényhatóságával. (Szunyogh Péter alispánt megéljenezték.)

Hlatky Endre poharát emeli egy oly férfiuért, akiról meg kell emlékezni; aki 15 évig kormányozta bölcsességgel az állam hajóját. Hosszabban fejtegeti Tisza Kálmán érdemeit. Tisza eldobta magától a népszerüséget, mert tudta, hogy a történelem másként fog itélni. Tisza Kálmán Nagyvárad szülötte, büszkesége (Egy hang: Debreczen pátrónusa!), a kitaz Isten soká éltessen. (Éljenzés.)

A beszéd után az előkelő közönség asztalt bontott s a kedélyes lakoma véget ért.

A disz ebéd alatt *Dula* Miklós czigánybandája jó zenével mulattatta a közönséget.

Kivilágitás.

Zsibong, tolong az emberáradat az utczákon, az ablakok fényben, pompában, a trikolórokkal játszadozik az esti szellő, meg a hatalmas villany-reflektor fénye, mely a Rimanóczy-szálló csucsáról lecsap hol egyik, hol a másik utczára, nappali fényt árasztva az ünneplő közönségre.

Este hat órakor kezdődött meg a kivilágitás, kezdettek gyülekezni a sétálók az utczára. Minden ház fényben. Nyolcz órakor a Fő-utcza, Bémer-tér és Szent-László-tér már zsufolva volt sétálókkal. Gyönyörü látvány volt a Kishidról a Mezey-ház fényben uszó körözs-parti része, meg az uj reáliskola, melynek mind a három ablaksora ki volt világitva. A Szent-László-tér közepén a szent korona hatalmas képmása ragyogott a gázlángban, kétoldalt óriási tündöklő betükkel: *1000 év*. Fél kilenczkor kijött a várból a katona-banda, s a Rákóczy-indulót és más dalokat előadva bejárta a Fő-utczát és a Kis-piaczot óriási tömegtől kisérve. A sétáló közönség soraiban ott voltak társadalmunk kiváló alakjai is családaikkal.

A kivilágitás 10 óra után ért véget.

—

Ünnepélyek a vidéken.

Gyula város hazafias közönsége szépen ünnepelte meg az ezeréves évfordulót. Vasárnap az összes templomokban hálaadó istenitiszteletet tartottak. A róm. kath. templomban *Palotay* László kanonok tartotta a hálaadóistenitiszteletet, segédlettel. Isteni tisztelet után *Grosz* Ferencz plebános 30 teritékü ebédet adott. — Kedden délelőtt van Békésvármegye millennáris kőzgyülése.

Nagy-Szalontán.

Nagy-Szalonta város — mint tudósitónk irja — impozáns módon ünnepelte meg Magyarország 1000 éves fennállását. Folyó hó 9-én éjfélkor az összes harangok, meghuzása jelezte az ünnepély kezdetét. 10-ikén reggel három mozsárágyu elsütése hivta a közönséget a refermátus templomba, hol *Szél* Kálmán esperes lelkész mondott szép beszédet. A templomban mintegy 6000 ember volt jelen, s a városi és közigazgatási tisztviselők s többek diszmagyarban jelentek meg. A református templomból a közönség a róm. kath. templomba vonult, ahol *Vitkovszky* Flórián plébános tartotta az ünnepi »Te deumo«-ot, szolgáltatott szent misét. Ezután az izraelita templomban volt hálaadó isteni tisztelet. Az ünnepi beszédet itt *Fried* József helyettes rabbi mondotta. Délután 4 órakor a millenniumi emlékfákat ültették el, s azután népünnepély volt, amely eltartott reggelig. — Este az egész várost kivilágitották.

Nagy-Szalonta város ugyancsak e napon diszgyülést tartott, amikor is az előljáróság *10,000 frtot szavazott meg egy nyolez osztályu gymnasium alapra, 20,000 frtot pedig az elemi iskolák fenntartására.*

Lovassy Ferencz 2500 frtot ajánlott fel a város által meghatározott bármily jótékony czélra. *Szathmáry* Lajos pedig 200 frtot a szegény alapra.

Belényesen.

E hó 9-én kezdődtek meg a milleniumi ünnepségek Belényesen. Az állami leányiskolában a miniszteri utasitás szerint ünnepelték meg az ezeréves ünnepet. Délelőtt 8 órakor hálaadó Isten tisztelet volt, a melyen jelen voltak az iskola növendékei. Ezután tartották meg az iskolai ünnepélyt, a melyen az iskola növendékei hazafias dalokat énekeltek és alkalmi költeményeket szavaltak. Azonban az ünnepségek fénypontja az állami leányiskola milleniumi estélye volt, a melynek rendezésében különösen Papp Gergelyné igazgatónő és Vucskics Julia tanárnő buzgolkodtak, Az estélyen nagyszámu előkelő közönség volt jelen, mely a müsor minden pontját nagy tetszéssel fogadta. A »Tavasz érkezése« czimü daljátékot tizenhatan adták elő az iskola volt és jelenlegi növendékei közül. Különösen megnyerték a közönség tetszését a Kaffga és Buder testvérek. Vasárnap ünnepies isteni tisztelet volt, a melyen jelen voltak a város összes hatóságai: Ez alkalommal Németh József esperes hazafias beszédet mondott. Este fényesen kivilágitották a várost. Az általános örömben és fényben csak egy ház állott komoran, sötéten a többiek között. Ignatiu Vazul ügyvéd tüntetett hazafiatlanságával. A kivilágitás után a város polgársága ünnepi lakomára gyült össze, a melyen számosan mondottak felköszöntő beszédeket. Ezt táncz követte, a mely a reggeli orákig tartott. Tegnap hétfőn megismételték a szombati estély programmját a gyermekek számára.

Pecze-Szőlősön.

Hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg f. hó 10-én Pecze-Szőlős polgársága hazánk ezredéves jubileumát. A templom, községháza, temető s iskola területén leültetett emlékfák megáldása után hálaadó istentiszteletre s ezt követő zászlószentelésre gyült egybe a községi előljáróság, képviselő-testület, tüzoltóság, rózsafüzér társulat, iskolás gyermekek és a község összes polgársága. A gyönyörü ezredéves zászlót »Magyarország ezerévi fennállásának emlékére, — Pecze-Szőlős polgársága.« — czimü felirattal szép szallag diszitette. Zászlóanyák: Vidovich Margit és Lila kisasszonyok; — nyoszolyó leányok: Béres Irma, Paizs Etel, Retek nővérek, Haducz Katalin, Retek Mária és Szidor Teréz; — vőfélyek: Reteg Ignácz, Ifj. Ridi József, Gyarmaty Kálmán, Szlafkay Ferencz, Schmidt Péter és Guzmann János. A zászlószentelést Nagyságos és Főt. Vidovich György esperes ur végezte, ki »Az Atya, Fiu és Szentlélek« nevében a község előljáróságának, — Kopasz István főbirónak s a jövő ezredév polgárságának szépen szőtt s hazafias beszéd kiséretében oltalmába ajánlva átnyujtotta, a mikor is a Szózat és Hymnus éneklése után a fölszentelt zászló lobogása alatt a menet a községházára, onnan pedig délután 4 órakor a község közterén izléses külsővel épült diszsátorhoz vonult. Ez alkalommal Vidovich György esperes fenkölt szellemü s hazafias beszédével az ünnepséget megnyitotta. Alkalmi beszédet mondott: Papp László a fejedelmek koráról; felolvasott Reteg István: a királyok korából Szent Istvántól napjainkig; történelmi szónoktatot mondott Stéger Géza: elszavalta a »Hazám« czimü költeményt is; a »Ledőlt szobor«-t Szentessy László szavalta; a bezáró beszédet Guzmann József mondotta. Ezt követte a község s a vidéki polgárok megvendégelése, melyben a jóizü ételek előállitása körül a hazafias szőlősi polgárnők fáradoztak. A jelenlevők reggelig vigadtak, — jeles mozzanata az ezredéves ünnepségnek az is, hogy e község idegen nevü lakói elhatározták, hogy neveiket megmagyarositják.

Kötegyánban.

Kötegyán község lakossága is lelkesedéssel ülte meg a millenniumi ünnepet. A ref. templomban az istentisztelet után elénekelték a »Szózat«-ot s Kiss István tanitó hazafias beszédet tartott. Egy növendék leány Magyarország megkoszoruzott térképén magyarázta, hol jöttek be a magyarok, több gyermek pedig Magyarország történetét adta elő. Ezután elénekelték Petőfi Honfidalát« s Csathó J. tanitó Magyarország iróit méltatta. A Hymnus eléneklése után a község lelkésze hazaszeretetre, munkásságra serkentette az ünneplő közönséget. Az ünnepély után 12 mozsárágyu lövés hirdette a nemzet nagy ünnepét. Este 8 órakor és éjfélkor harangoztak és ágyuztak. Vasárnap hálaadó istenitiszteletre gyült össze a község lakossága.

Magyar-Csékén.

Magyar-Csékén e hó 9-én kezdődtek meg a millenniumi ünnepségek. A róm. katholikus, valamint a gör. keleti templomban hálaadó istenitiszteletek voltak, a melyeken jelen volt a község elüljárósága és összes intelligenciája. Az előbbiben Trenhauser József, az utóbbiban pedig Korbucz János mondott ünnepi beszédet. Ezután az állami elemi iskolában tartották meg az ünnepélyt, a melyen a megnyitó beszédet Klósz Antal gondnoksági elnök mondotta. Nyéki György a magyar nemzet ezeréves életéről beszélt. Az ünnepélyen ezenkivül számos iskolai növendék szavalt hazafias költeményeket.

Komádiban.

Szépen ülték meg Komádiban az ezeréves ünnepet e hó 10-kén. Reggel kilencz órakor hálaadó isteni tisztelet volt, a melyen jelen volt a falu egész lakossága. Innen zászlókkal és zeneszóval a nágyvásártérre vonultak, a hol a község az egész lakosságot megvendégelte. Lovas bandérium is volt, a mely Márk Gákor vezetése alatt a nagy térre vonult, a hol a diszes magyar ruhába öltözött fiuk bemutatták ügyességüket. A népünnepély rendezésében különösen Madary István jegyző fáradozott.

Réven.

A révi állami elemi iskola folyó hó 9-én tartotta meg millenniumi ünnepélyét. A két templomban megtartott isteni tisztelet után, a növendékek a galyakkal és nemzeti zászlókkal feldiszitett iskola udvarán négyszögü csoportban állván, megkezdődött a tulajdonképeni iskolai ünnepély szavallatok és értekezések megtartása mellett.

Szabó Dénes tanitó »Ezeréves történelmünk« czimü értekezését olvasta fel. Különösen nagy hatást keltett értekezésének befejezése, midőn a gyermekeket Isten, haza és király iránti szeretetre buzditotta. — Az iskolai ünnepélyek befejezte után a növendékek a szabadba vonultak ki, hol az egész délutánt szórakoztató játékokkal töltötték el. A templomok ünnepélye folyó hó 10-én volt és mind a két templomban sz. beszéddel egybekötött hálaadó isteni tiszteletek tartattak.

TÁJÉKOZTATO.

Május	12. Biharvármegye millenniumi diszközgyülése.
»	13. A biharmegyei tankerületi tanitó-testület diszgyülése a megyeház nagytermében d. e. 10 órakor.
»	14. Nagyvárad város közgyülése.
»	15. A biharmegyei természettudományi orvos-gyógyszerészi egylet diszközgyülése.
»	16. A főreáliskola önképző körének estélye a »Zöldfa« szállodáaan.
»	16, A kereskedelmi akadémia majálisa a Püspök fürdőben.
»	17. A v.-velenczei Népkör közgyülése.
»	21. Rendkivüli megyegyülés d. e. 9-kor.
»	27. Végtárgyalás a Pável tüntetés ügyében.
»	31. Az ezredéves évforduló ünneplése a nagyváradi jogakadémián.
Junius	8. Koronázási évforduló.
»	8. A koronázási évforduló és törvényhatósági bandériumok felvonulása.

UJDONSÁGOK.

* **A vármegye diszközgyülése.** Biharvármegye törvényhatóságának millenniumi diszközgyülése ma, kedden délelőtt 10 órakor lesz a megyei székház disztermében. A közgyülés kimagasló mozzanata lesz az a nagyszabásu beszéd, melylyel dr Schlauch Lőrincz bibornok inditványozni fogja, hogy a megye jegyzőkönyvében örökitse meg az ezeréves fordulót. Az inditványt Tisza István országgyülési képviselő ajánlja elfogadásra. Délben 1 órakor a bibornok a Püspök-fürdőben nagy diszebédet ad a megyei és városi bizottsági és a megyei és városi előkelőségek részére.

* **Személyi hir.** Bunyitay Vincze apátkanonok tegnap Budapestre utazott, hogy a magyar tudományos akadémia nagyülésén részt vegyen.

* **A beteg főherczeg.** Károly Lajos főherczeg állapota tegnap valamivel rosszabbra fordult, de azért nem aggasztó. A legutóbbi éjszakát nyugtalanul töltötte, sőt kis láza is volt, és ezért a főherczeg igen bágyadt. Estefelé a láz megszünt ugyan, de a főherczeg állapota még sem kielégitő. A királynak budapesti tartózkodására való tekintettel orvosi jelentéseket nem adnak ki. Csak miután a király Bécsbe visszatér, fogják a főherczeg állapotáról szóló jelentést kiadni — ha ugyan addig a teljes javulás be nem következik.

* **Biharmegye csatlósai.** Biharvármegye szintén részt vesz a junius 8-iki hódoló felvonuláson. Ez alkalomból a négyküldött lovast négy csatlós fogja vezetni. Tegnap érkezett meg a megyéhez Budapestről a négy csatlós ruhája. A megyeszineiből összeállitott keszetümök igen festői képet nyujtanak s bizonyára érdeklődést fognak kelteni. A négy öltöny 1230 frtba került.

* **Bubics püspök a kassai muzeumnak.** Kassa város törvényhatóságának mai millenáris diszközgyülésén Bubics Zsigmond kassai püspök bejelentette, hogy közel százezer forintot érő mükincseit örök időre a kassai muzeumnak ajándékozza. A közgyülés szünni nem akaró lelkes éljenzéssel köszönte meg a bőkezü főpap fejedelmi ajándékát. Bubics egyuttal kétezer forintot tett le a muzeum javára, hogy kamataiból a mükincseket gondoztassák.

* **A biharmegyei tanitótestület diszgyülése.** A biharmegyei tankerületi tanitó testület e hó 13-án d. e. 10 órakor a vármegyeháza nagy termében tartja meg nyilvános, millenáris

diszgyülését, a melyre a tanitó testület elnöke a testület tagjait és a nagy közönséget meghivja.

* **Értékes középkori lelet.** A nagyváradi l. szert. káptalan tulajdonát képező karaszoi erdőnek egy völgyében — mint tudósitónk irja — a sertések kiturtak egy másfél literes belül zománczozott agyag fazekat, mely telve volt papirvékonyságu ezüst pénzzel. A pénzeken a köriratok és rajzok világosan láthatók annyira, hogy még rajzolni sem lehet szebbet. A pénzek különböző keletűek, a legtöbb 1552., 58., 76., 82. évekből valók. A pásztorok természetesen megosztozkodtak a pénzen, sőt akadt egy, aki a talált pénzzel Weisz karaszói szatócshoz szaladt, hogy dohányt vásároljon rajta. A szatócs átvette a pénzt, értesitette azonnal Popescu kisházai Jegyzőt, ki a pénz legnagyobb részét, — mintegy féllitert Czirle mojszi urad. erdőkerülőnél találta meg. — Ez értékes lelet elegendő volna Magyarország összes muzeumainak.

* **Katonazene a Püspök-fürdőben.** Ő eminenciája a biboros püspök által adott mai banketten a cs. és kir. 37. gyalogezred zenekara a Püspök-fürdőben a következő zeneszámokat fogja előadni: 1. Wagner R.: »Trombitások felvonulása» a tizenhatodik században. »A nürnbergi mesterdalnokok» cz. operában. 2. Strauss J.: »Trau, Schau, Wem,» keringő az »Erdőmester»-ből. 3. Weber C. M.: »Nyitány,» az »Oberon» cz. operából. 4. Meyerbeer: »Fantassie» a »Hugenották» cz. operából. 5. Mascagni P.: »Előjáték és Siciliana» a »Parasztbecsület»-ből. 6. Leoncavallo R.: »Fantasis» a »Bajazzó»-ból. 7. Rosenkranz: »Hazai hangok» magyar potpouri. 8. Ziehrer: »Vinea» Galopp.

* **Halálozás.** Tegnap halt meg Farkas János nyug. püsp. urad, számvevő életének 64. évében. Az elhunyt Nagyváradnak egyik ismert és általánosan kedvelt alakja volt, ki számos éven át volt a püspöki uradalomnak buzgó tisztviselője. Az elhunytat nagyszámu családja és rokonai siratják. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Farkas Gizella férj. Bárdos Ödönné, Farkas János, Farkas Ludovika a maguk valamint az elhunyt veje Bárdos Ödön, menye Farkas Jánosné szül. Hanekker Rezsin, ugy az elhunyt unokái Bárdos Ödön, Bárdos József, Farkas Hajnalka, ugy az elhunyt testvére Farkas Elek valamint számos rokon nevében is fájdatomtelt szivvel tudatják a legjobb atya, nagyatya, após, testvér és rokonnak Farkas János nyug. Püsp. urad számvevőnek folyó év május hó 11-én d. e fél 10 órakor élte 64-ik évében hosszas szenvedés s a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 13-án d. e. 10 órakor fognak nagykut-utcza 133-ik sz. a, levő lakásánál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig folyó hó 15-én d. e. 10 órakor lesz az olaszii r. kath. plébánia templomban az egek Urának bemutatva Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, tisztársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyváradon, 1896. évi május 11-én. Az örök világosság fényeskedjék neki.

* **Pulszky Károly utóda.** A hivatalos lap mai száma a következő kinevezést hozza: A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kammerer, Ernő orsz. képviselőt a miniszter tanács hozzájárulásával az orsz. képtár és a vele kapcsolatos tört. képcsarnok kormánybiztosává kinevezte s e minőségében egyszersmind a létesitendő szépmüvészeti muzeum ügyeinek vezetésével megbizta.

* **A betegsegélyző pénztárak illetékei.** Kérdés merült fel az iránt, hogy a betegsegélyző pénztárak illetékei mennyi idő alatt évülnek el. A kereskedelemügyi miniszter most leiratban tudatja, hogy a betegsegélyző pénztárak illetékei a közadók módjára hajtatnak be, tehát az azokra érvényes 5. évi elévülési idő áll fenn.

* **A Félix-fürdő megnyitása.** A tegnapi szép idő nagy közönséget vonzott a szomszédos két fürdőbe. A Félix fürdőt vasárnap nyitották meg és ez alkalomból a 37. gyalogezred zenekara játszott a gyógyterem előtti pavillonban. A Püspök-fürdőbe nagy számu, előkelő közönség rándult ki.

* **Kedves emlék.** Szöllősy Mihály derecskei parasztember egy nagy tajtékpipát és egy aranygyürüt árult tegnap a feleségével a piaczon. Faludi Soma rendőrőrmesternek gyanus volt egy kicsit a dolog, hogy a szegény, szürös ember aranygyürüt árul és megkérdezte tőle, hogy honnan vette. Szöllősy Mihály büszkén ütött a mellére és azt mondotta, hogy a gyürüt még 1872-ben kapta Benedek András tábornoktól, a pipát pedig gróf Smerlingtől, a kinek lovásza volt. A feleség nem hallotta, mit mondott az ura, s igy, mikor tőle megkérdezte az őrmester, hogy honnan valók a tárgyak, csak a pipára nézve értett egyet vele, a gyürüről azt mondta, hogy találták. Igy azután a rendőrkapitány elé került a dolog, a ki átir illetőségi helyükre, Derecskére, hogy puhatolják ki, vajjon igaz jószáguk-e Szöllősyéknek a gyürü, meg a pipa.

* **Sertésvész.** Ismét egy más helyen, egy uj községben lépett fel a pusztitó vész. Bélfenyéri levelezőnk értesit, hogy a községben elterjedt a sertésvész ugyannyira, hogy most zár alá tették.

* **Babó osztrák alattvaló.** Babó Emil dr., a szomoru hirre jutott volt országgyülési képviselő, a mint halljuk, lépéseket tett, hogy a magyar állam kötelékéből bocsássák ki. Kószó István dr. a Babó irodatársa fönjárt a Babócsalád megbizásából Bécsben, a Babó dr. ügyének rendezése végett. Az egykori képviselő azt válaszolta Kószónak, hogy hagyják az ő dolgait ugy, a hogy vannak s egyben megbizta ügyvédtársát, hogy a magyar állampolgárság kötelékéből való kibocsátását kérje a belügyminisztertől.

* **Majális.** A majálisok sorozatát a kereskedelmi akadémia ifjusága kezdi meg és e hó 16-án a Püspök-fürdőben tánczmulatságot rendez, a melyre már nagyban folynak az előkészületek.

* **Az olasz nők az afrikai háboru ellen.** Az olasz képviselőházhoz az olasz nők egy terjedelmes emlékiratot nyujtottak be, a melyben az olasz katonáknak az afrikai harcztérről való hazahivását kérik. Az emlékiratot 51.000 nő irta alá.

* **A főreáliskolai önképzőkör estélye.** A nagyváradi állami főreáliskola Arany János önképzőköre az ifjusági segélyalap javára e hó 16-án a »Zöldfa« vendéglőben szinielőadással, szavalással és tánczczal egybekötött estélyt rendez, a melynek műsora a következő: 1. Megnyitó beszéd, tartja: Krüger Aladár. 2. A légy, Guiardtól, szavalja: Klein Ábrahám. 3. Ezer év alkalmi darab, irta: Krüger Aladár; előadják az önképzőkör tagjai. 4. Himnusz, Vörösmartytól, szavalja: Szombathy László. 5. A bajusz, Aranytól, szavalja Jakoby Andor. 6. Szondy két apródja, Aranytól, szavalja: Szolnok Jenő. Belépti-jegy: személy-jegy 1 forint, család-jegy 2 forint.

* **Megtért nagymester.** Egy hires szabadkőmivesnek megtéréséről ad hirt az Osservatore Romano. Zola Solutore Avvento re, a rendnek nagymestere, a szabadkőmivességnek megalapitója Egyiptomban, a napokban irta alá Salluának, a szent officium megbizottjának és két tanunak jelenlétében kilépési nyilatkozatot, mely szóról-szóra igy hangzik: Alulrott Zvla Solutore Avven-tore, volt nagymester, volt nagy hierophant, volt souverain, nagy kommandeur, a szabadkőmivességnek alapitója Egyiptomban és alárendelt tartományaiban, ezennel kijelentem, hogy körülbelül 30 év óta voltam tagja a szabadkőmivességnek s 12 évig voltam a rendnek abszolut fejedelme (souverain), igy tehát volt alkalmam eredetét, czéljait, törvényeit és tanait megismerni. A szabadkőmüvesség azt állitja magáról, hogy tisztán emberbaráti, bölcseleti s a haladást pártoló egyesület, mely az igazság kutatását, az általános erkölcsnek, a tudománynak és müvészeteknek előmozditását s a jótékonyság gyakorlását tüzte ki czélul; azt állitja magáról, hogy minden tagjának vallási meggyőződését tiszteletben tartja; biztosit arról, hogy összejöveteleiken minden vallási és politikai vita kivétel nélkül el van tiltva; azt hireszteli magáról, hogy nem politikai vagy vallási egyesület, hanem az igazságnak, emberiességnek és szeretetnek temploma. Ezzel szemben határozottan állitom, hogy a szabadkőmüvesség egyike sem annak, aminek magát mondja. Abból a jóból, ami a törvényeiben és szabályaiban állitólag van, semmi sem igaz. Hazugság, semmi egyéb, mint arczátlan hazugság az a hiresztelt igazságosság, humanitás, philantrophia és szeretet. Ezek ugyan sem a szabadkőmüvesség templomaiban, sem a szabadkőmüvesek szivében nem uralkodnak. Utóbbiak, eltekintve néhány nagyon elszigetelt kivételtől, semmiképen sem gyakorolják az emlitett erényeket. Az igazságnak nincs helye a páholyban, a kőmüvesek nem ismerik azt. A szabadkőmüves rendben a hazugság, cselszövés és csalás uralkodik függetlenül, az igazság látszata csak fátyolul szolgál, hogy a hiszékeny tömeget félrevezessék. A valóságban — erről mindenkit biztositsithatok — igenis vallási egyesület a szabadkőmüvesség; czélja minden egyes, de főkép a katholikus vallásnak leromlása és megsemmisitése, hogy az emberiséget az eredeti pogányság állapotába vezesse vissza. Ma már tisztán látom és szivem mélyéből bánom, hogy harmincz éven át tévedésben voltam, midőn a szabadkőmüvesség elveit vallottam és terjesztettem s ez által másokat is hasonló tévedésbe ejtettem. Isten kegyelmével fölismertem elkövetett bünömet. Azért elváltam a páholytól s mindenkorra visszavonultam tőle, az egyház előtt ellene mondva minden tévelyének. Istentől bocsánatot esdek azért a sok botrányért, melyet okoztam, mig e szektának tagja voltam; ugyszintén bocsánatért esedezem a szentséges Atyához XIII. LEO pápához s bocsánatot kérek mindazoktól, kiket megbotránkoztattam. Zola S. A. — Ez a megtérés, amint nagyon helyesen jegyzi meg az Ossorvatore Romano, a legnagyobb jelentőségü s az utóbbi évekből csak Lord Ripon megtérése hasonlitható hozzá, ki protestáns s az angol nagypáholy nagymestere volt s hasonló nyilatkozatot irt alá Angolország egyik előkelő katholikus képviselőjének jelenlétében.

Véres népgyülés.

Budapest. május 10.

Ma tartották meg a nagy népgyülést, a melyen impozánsul megnyilatkozott az a törekvés, hogy az általános szavazati jogot adják meg a népnek. Körülbelül harmincz ezer ember vett részt a gyülésben az ország minden vidékéről. Különösen nagy számban megjelentek a szoczialisták és a nemzeti szinü zászlók közül különösen kitünt a szoczialisták vér-vörös zászlaja. Az egyes csoportok a kálvin-téren gyültek össze s innen vonultak a muzeum körúton és kerepesi uton át a nagy vásártérre, a hol három tribün körül és idehezták a két szoczialista zászlót is. A menet élén Ugron Gábor, Visontai Soma, Várady Károly, Meszlényi Lajos, Polonyi Géza, Holló Lajos és függetlenségi párt egyéb tagjai mentek. A felvonulás a legszebb rendben folyt le. A fehér tribunon Ugron Gábor nyitotta meg a beszédek sorozatát, a zöld tribünnél Polonyi Géza beszélt először, a vörös tribünön pedig Holló Lajos kezdett beszélni. A nagyvásártérre, valamint annak környékére számos gyalog és lovas rendőr vonult ki. A gyülés lefolyása bár nagyon zajos volt, de mégis rendben történt, csak a rendőrség kicsinyes beavatkozásaival adott többször alkalmat a tömeg felzudulására. Igy a vörös tribünnél, a rendőrök elvitték erőszakosan a földön heverő két szoczialista zászlót és csak a nagy számu rendőrség láttára vonultak vissza. A gyülésen egyhangulag elfogadták a következő határozatot:

Budapest székes fővárosban mai nap összejött országos népgyülés elhatározta:

hogy a százas bizottság fogalmazzon kérvényt az országgyülés képviselőházához, mely-

ben az általános szavazati jognak törvénybe foglalását kérik s melyet nevében a gyülés elnökei és jegyzői irjanak alá,

továbbá, hogy a százas bizottság hivja föl vidéki elvbarátainkat hasonló czélból népgyülések tartására.

A gyülés fél hat órakor ért véget és ekkor egyes csoportok a Szilágyi-utczán át a Józsefváros felé vonultak, a többiek pedig a fehér tribün körül gyültek össze, hogy innen a Kerepesi-uton át elvonuljanak. Az ujpesti banda zeneszóval haladt a Kerepesi-uton és körülbelül két-három ezer ember kisérte. Midőn a menet a Luther-utcza előtt haladt el, ekkor az egyik rendőrtisztviselő kiadta a parancsot: Viszsza! Neki vágtatni kiméletlenül! A tábláikat és zászlókat összetörni!

Erre két lovas rendőr neki vágtatott a népnek, a mire csakhamar előjöttek a többi rendőrök is és kivont karddal, bottal, nádpálcával ütötték, verték az embereket. Ebből nagy verekedés, valóságos utczai harcz keletkezett, a melynek csak U r b s Nándor rendőrtanácsos erélyes közbenlépése vetett véget. Számosan sulyosan megsebesültek s viszont a nép is felbőszülve a hol tehette, elverte a rendőröket.

A mint a rendőrök beszüntették támadásukat, csakhamar helyre állott a rend és csak kisebb csoportok vonultak el békésen.

Este fél kilencz órakor a városban minden csendes volt.

U g r o n a rendőrség magatartása miatt ma a képviselőházban interpellácziót nyujtott be.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kutasi D, papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza-**
Frankl Mari tőzsde és hirlapelárusitó Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8^{43} regg., 2^{37} éjjel, személyvonat 11^{33} d. e., 2^{23} d. u., 11^{04} és 4 éjjel.	**Budapest-Püspökladány** felől gyorsvonat 7^{08} este, 2^{11} éjjel, személyvonat 7^{20} reggel, 3^{42} d. u., 1^{48} éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7^{15} este, 2^{18} éjjel, vegyesvonat 1^{22} d. u., személyv. 3^{58} délután, 2^{06} éjjel.	**Kolozsvár** felől gyorsvonat 2^{30} éjjel, 8^{38} regg. személyvonat 10^{44} éjjel, 11^{17} d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10^{20} d. e., 4^{25} d. u., vegyesvonat 7^{30} este.	**Arad-Szeged-Csaba** felől vegyesvonat 8^{30} r., személyvonat 9^{32} d. e., 5^{30} d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4^{25} reggel, 1^{48} d. u.	**Vaskóh-Belényes** felől vegyesvonat 11^{05} d. e., 9^{09} este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6^{50} r., 4^{35} d. u.	**Érmihályfalva** felől vegyesvonat 8^{20} r., 9^{14} este,
Ősi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1^{40} d. u.	**Gyoma-Kót-Ősi** felől vegyesvonat 10^{05} d. e, személyvonat 8 este
Püspök- és Felix-fürdőbe 8^{39} reggel, 4^{45} d. u., 7^{20} este, 6^{40}* reggel, 2^{05}* d. u. 9^{19}* este.	**Püspök- és Felix-fürdőből** 10^{10} d. e., 6^{20} este, 8^{55} este, 8^{15}* reggel 3^{37}* d. u., 10^{54}* este.

* A csillaggal jelöltek csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

EGYLET.

Az orvos-egylet közgyülése. A »Biharmegyei orvos-gyógyszerészi- és természettudományi-egylet« folyó évi május hó 15-én délután 5 órakor (Uri-utcza, Akadémia) évi közgyülést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénz- s könyvtári jelentések. 4. A tisztikar s a választmány megalakitása. 5. Emlékbeszéd dr. Berkovits Zsigmond felett, tartja dr. Konrád Márk. 6. Emlékbeszéd Liszka László felett, tartja Heringh Sándor.

SZINHÁZ.

Millennium a szinkörben.

A nagyváradi rozoga szinkör is kivette részét a millenniumi ünnepségekből. Vasárnap este szerveztek egy olyan millenáris előadást, mely nemcsak a mi fabódénknak, de minden szinháznak diszére vált volna.

G y a r m a t h y Miklósnak, a kolozsvári nemzeti szinház intendánsának lapunk tegnapi számában közölt király hymnusát énekelte bevezetőül a szinház összes ének-személyzete.

Utánna E. K o v á c s Gyula, a költő-szinész szavalta el »A mi ezer évünk« czimü prologusát. »S nem tudjuk, kit dicsérjünk inkább« E. Kovács Gyula ez előadásában: a költőt-e vagy a szinészt? A közönség mindkettőt tapsolta, s a magyarba öltözött müvészt háromszor a függöny elé hivta.

Mikolics »Toldy« onverture-jét játszotta a zenekar s azután megkezdődött az élőképek bemutatása.

Az előképek nálunk már meglehetősen diszkreditálva vannak, minden képzelhető alkalomkor szinészek, egyletek, iskolák, stb. stb. élőképeket produkálnak. Meglehet, hogy éppen ezért keltett kellemes feltünést az a élőkép, amelyet E. Kovács Gyula rendezésében a társulat bemutatott: Mátyás király bevonulása Budára. A pozsonyi országgyülés (Vitam et sangninem), »A magyar nemzet hódolata a dicsőségesen uralkodó királyi fölség előtt. Igen izléses, hatásos csoportosodók voltak ezek, amelyekben igazán gyönyörködött a szinházat egészen megtöltő közönség.

Barna Izsónak, a vigszinház karmesterének Magyar Nyitánya után kezdetét vette a tulajdonképpeni előadás.

Nagyon csodáljuk, hogy a Nemzeti szinház a millenáris diszelőadásra nem Szigligetinek »Álmos és Árpád«-ját választotta. Mintha csak egy milleniumi előadásra irta volna a szerző, annyira alkalmasnak tetszik az egész darab. Csupa magyar motivumokból van fölszerelve a dráma s igen nagy érdeme a rendezésnek, hogy ezt a jelleget az előadásban még élesebbé még feltünőbbé tette. A képek közül egynehány valósággal festői volt.

Álmos vezér alakját E. K o v á c s Gyula személyesitette. Maszkja kissé talán nagyon merész és hetyke, de mindenesetre magyaros volt. A darab megröviditése az ő érdeme, — de önmagának is nagy szolgálatot tett volna vele, ha az ő szerepéből még kihagy egyetmást, ami csak fárasztja a szinészt, de nem nélkülözhetetlen a drámában, s különben sem alkalmas anyag müvészi feldolgozásra. Igen nagy hatást ért el.

K l e n o v i t s György Árpádja szintén elég merész alakitás volt, — inkább valami török basához hasonlitott. Igen szépen szavalt, s ehhez a csupa pose darabhoz képest elég diskréten játszott. Dicsérte is a publikum érte — tapsokkal.

Emősnek, Álmos anyjának szellemét K. S z e r é m y Gizella játszta. Kritizálgatni azonban sem őt, sem a többi nö szereplőket nem lehet, — olyan jelentéktelen szerepeik voltak.

Csupán B a r t o s Gyulát kell még felemlitenünk a szereplők közül (Kádár biró) igen jó maszkjáért, s dicséretreméltó ön mérsékleteért, amelylyel csupa frázis szerepét elmondotta.

A közönség valóban ünnepi hangulatban hallgatta végig az előadást.

Minden jegy elkelt, s még az előadás megkezdése után is valósággal ostromolták a pénztárat. Igen sokan kivül maradtak.

Nagyon kivánatos, hogy az igazgatóság ezt a kitünő előadást a legközelebbi ünnepnapon megismételné, hogy azok is élvezhetnék, akik tegnap a szinkörbe jegyet nem kaphattak.

—ó—ó.

Bányamester. Vasárnap délután a »Bánya mestert« ismételték meg a szép közönség előtt, mely minduntalan lelkesen tapsolta a szereplőket, S. Á l d o r Juliskát (Fichtenan) L á n y i Editet (Nelly) J ó z s a Lajost (a bányamester) és Nendreit (Zvack.) A két irnok szerepében L e ő v e y és V a n k ügyeskedtek.

Nebánts virág. Ma, hétfőn este V. T u r c h á n y i Olga még egyszer megpróbálkozott Havigny Denise szerepével, az előadásra összegyült igen kicsiny közönség előtt. Azonban ma sem aratott nagyobb sikert, mint szombaton. Az előadás érdekessége különben két uj alak volt. M e g y e r i igazgató ugyanis, aki szombaton Floridor—Celestin kettős szerepét játszta, hirtelen rosszul lett, s az előadásban V e n d r e i helyettesitette. Vendrei szerepét Chatéan Gibus őrnagyot viszont T ö r ö k Károly játszta el. A közönség mindkét szereplőt igen jól fogadta.

Hirek a szinkörből. A mai ujdonság, a hirneves »*Goldstein Számi*« mulattató bohózat iránt nagy érdeklődés mutatkozik, a menynyiben már tegnap is több előjegyzés történt a pénztárnál, hihetőleg nálunk is állandóan müsoron fog maradni e kedves bohózat, mely mindenfelé a hol adatott, általános tetszésben részesült, a czimszerep egyik legkedvesebb szerepe Megyeri D. igazgatónak.

A próbák szerényen folynak *Bőregér* kedves zenéjü operette-ből, valamint a »*Télen*« pályanyertes népszinmüből is, mely nehány nap mulva kerül bemutatóra.

Goldstein Számi. Az országban sokat utazott »Számi« a mai napon megérkezett. Nagyváradra. Ki a kik annyi sok szépet hallottunk erről a hires zsidógyerekről, örömmel üdvözöljük jöttét, mint ki sok vidám órákat fog szerezni a mai közönségünknek. A kik valami nagy dolgot várnak a darabtól, nagyon fognak csalódni, mert biz az mint dráma, silány, de kitünő alakok vannak a darabban, s a szerző, midőn ezt a darabot megirta csupán oda törekedett, hogy bemutasson egy fővárosi élet képet, s az ebben megirt alakoknak jót nevessen a nevetni vágyó közönség.

Igazságszolgáltatás.

Törvényszéki tàrgyalások. A nagyváradi királyi törvényszék büntető osztálya ma Millye Gyula elnöklete alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá.

Bottó Mihály és társai lopás büntette.

Tikász Mihályné és társa tüzvészokozás vétsége.

Tyurbe György hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége.

Tafler József és társai lopás és orgazdaság büntette.

SPORT.

Megnyitó »király« lövészet. A polgári lövészegylet f. hó 10-én tartott megnyitó Király lövészetén kilövetett mély lövésekre 770 lövés 348 találkában 702 körrel, körlövésekre 200 lövés. Szeget lőtt Janky Antal 72 és fél fokut. Négyeseket lőttek: Mezey Mihály hetet, Török László ötöt, ifj. Tóth Ferencz négyet, Janky Antal hármat, ifj. Rimler Károly kettőt, Des Echerolles Kruspér Sándor és Müller Antal egyet-egyet. Dijakat nyertek mély lövésekre: Janky Antal a lövész király jelvényt és czimet. Ifj. Rimler Károly arany, Török László, Janky Antal, ifj. Tóth Ferencz és Mezey Mihály ezüstdijakat nyertek. Körlövésekre: Mezey Mihály arany, Török László, ifj. Rimler Károly és Janky Antal ezüst dijakat nyertek. A tekeversenyen: Az arany dijat Élő János, ifj. Tóth Ferencz és Harabula József ezüst dijakat nyertek.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irta: **I. van Woude.** 18

Minden délután, bármilyen idő van is, Tom megteszi e sétalovaglását részben élvezetből, részben azért, hogy távol lakó bérlőit felkeresse. Azt mondja, hogy atyjának jelmondata volt: »Ne hagyd elmulni a hetet a nélkül, hogy minden kisdarab földet, a mely a tied, ne láttad volna.«

A mig ő oda kinn vigan ellovagol, ezalatt én »duzzogó kuczkom«-ba vonulok, — igy neveztem el a házhoz épitett erkélyt és örülök életemnek. Ez is foglalkozás. Különben nem ismerem az unalmat. Kitekintek az ablakon, nem látom-e Ártnak karcsu testét és urának alakját.

Sokszor hallom a csendes szellőben Pandurnak csaholását.

Azután megelégedetten körülnézek otthonomban és megtekintem Tom, anyám és atyám és Adele arczképeit, a melyek a diszhelyet foglalják el. Tom képe lóg a középen. Bár ő mindig kifogásolja, hogy az ő házában saját arczképe lóg, de ez nem segit rajta.

Az én duzzogó kuczkomban nincsen semmi parancsolni valója éppen ugy, mint nekem az ő dolgozó szobájában.

Most belemártom orromat a pompás virágokba, a melyekkel minden nap megtölti kosaramat; szemeim végig siklanak a sok apró müvészi tárgyon, a melyekkel Tom elhalmozott; sajnos izlés nélkül válogatja össze őket.

Azután bejárom e nagy termet és megnézem a másik Madelont a képen a kandalló felett, a mely éppen olyan kedvesen nevet Tomjára, a mint én az enyémre. Karjában kedves bájjal kicsiny borzas fejü gyermek, egy ennivaló teremtés nyugszik, a melyet éppen a felhőkből készül kivonni. A boldog! . . .

Leszek-e én is olyan gazdag? Megnézem a kicsiny gyermeket . . . Ha nekem is volna! Milyen élet, milyen vigság volna Brinio örökségén!

Nem tudom, szeretett-e már két ember annyira, mint mi? Tom azt mondja, hogy, szerelmünk még nem volt próbára téve, de én ezt nagyon ostobának találom. Sőt komolyan is haragudtam e miatt. Mily boldogtalan lennék, ha nem istenitene már ugy, mint most! Most »a legtökéletesebb lénynek, a mely a földön létezik, angyalnak emberi alakban« tart, a miként nevetve mondani szoktam; de nem akarom őt az álmából felébreszteni. Hiszen olyan szép.

Most egy kis ideig a tükör elé állok, — ez semmiesetre sem unalmas foglalkozás egy fiatal, csinos asszonykára — hogy megkérdezzem magamtól, vajjon Tom olyan szépnek tart engem, mint én. Jobban szeretném, ha Tom kissé többet beszélne erről. Most néha félek attól, hogy nem adna sokat szépségemre, ha nem volnék egyuttal szép és jó.

Ismét az ablakhoz lépek és kinézek. Nem látok semmit. Ott fekszik előttem a kert (Szeretném parknak elnevezni, de Tom kinevetett, mikor az ajánlatot tettem neki.) Körüskörül nincsen más, mint árkok, mezők, szántóföldek, melyek még most egészen kopárok; ezek között lehet látni a poros utak világos sávjait, a melyeken itt-ott egy ember vagy kocsi halad. De a cseresznyefa kertek már teljes virágdiszben vannak és ott, a hol készitik a gödröket a dohány számára vagy ahol már el is ültetik, élénk élet uralkodik.

Csak hazajönne már Tom! Ekkor kezdődnek a nap legboldogabb órái. Először is kedélyesen eszünk, anélkül, hogy mint otthon szolga hordaná fel az ételeket. Az estszürkületben sétálni megyünk, megnézzük az elhalványuló égboltozatot, és a széles folyót, a melyen a hajók és gőzösök lámpái fellángolnak. Brinio öröksége szorosan a tó mögött fekszik és miután egy kis emelkedésen épült — árvizmentesen, igy mondják — mindent láthatunk a mi a tó külső részén történik. A faj itt nem festői ugyan, különösen télen, ha az egész vidék és a part is a viz alatt van ugy, hogy az ember három oldalról nem lát mást, mint kiterjedt vizfelületet, a mely fölé a törpe füzfák szomoruan emelik fel koronáikat. De a hangulatban, a melyben vagyunk nincsenek igényeink és igy nagyon megvagyunk elégedve a termékeny, jótalaju vidékkel a Maas és Waal között. Elbeszéljük egymásnak életünk apró eseményeit, Tom pedig elmondja a tapétákra festett alakoknak, Odyszeusnak és Peuelopénak történetét.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A főrendiház alakuló ülése.

Budapest, május 11. (Saját tud. táv.) Elnök: Szlávy József koronaőr.

Délelőtt 11 órakor felolvastatta az elnök a legkegyelmesebb királyi kéziratot, ezután titkos szavazás utján nyomban megejtették a választásokat.

Jegyzők lettek:

Cziráky Antal gr., Gáll József, Gyulai Pál, Latinovics János, Nyáry Jenő báró, Rudnyánszky József báró, Széchenyi Imre báró, Zichy Aladár gróf.

Háznagy:

Szapáry István gróf.

Ezekután megválasztották a különböző bizottságokat. Az eredmény kihirdetése után Tóth Lőrincz a fegyelmi bíróság és Hollán Ernő az igazoló bizottság tagjai letették az esküt. A főrendiház tagjai az esküt állva hallgatták meg.

Az ülésnek 12 órakor vége volt.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 11. (Saját tud. táv.) A képviselőház ma délelőtt 10 órakor kezdte meg az V. ülésszakot Szilágyi Dezső elnöklete alatt. A megnyitó ülésen mindenekelőtt ujból felolvasták a berekesztésről illetve megnyitásról szóló királyi leiratot és ezután Bánffy Dezső báró miniszterelnök, ajánlatára elhatározták, hogy a házszabályokban előirt 6 jegyző helyett 8-at választanak és egyuttal az állandó bizottságokon kivül két ideiglenest is választanak, egyet a közigazgatási bíróságokról, egyet pedig a kuriai biráskodásokról szóló törvényjavaslat számára a holnapi ülés napirendjén az alelnökök és jegyzők választását, a szerdai ülésre pedig, az osztályokba sorolását és a bizottságok megalakitását tüzte ki a ház. Az ülés végén egy kis derült epizód fordult elő. Szilágyi Dezső elnök ugyanis a napirend megállapitása után berekesztette az ülést és csak ekkor jutott eszébe, hogy az ülés jegyzőkönyvét a főrendiházhoz való átküldhetés céljából hitelesiteni kell. Kénytelen volt tehát az ülést ujra megnyitni és a jegyzőkönyvet felolvastatni. Ez megtörténvén, most már végleg be lehetett zárni az ülést.

Ebéd a királyi palotában.

Budapest, május 11. (Saját tud. táv.) A budai királyi várlak kék termében 25 teritékü ebéd volt, melyen résztvettek; br. Bánffy Dezső miniszterelnök, br. Fejérváry, Josipovich, Darányi, Erdély, Lukács, Perczel, Wlassics és Dániel miniszterek, Ratkovszky István, Beniczky Ferencz, Ráth Károly, Schmidt József, Szalay Imre, Rudnay Béla, gr. Apponyi Lajos udvarnagy, gr Paar. és Bolfrász főhadsegédek, Pápai osztályfőnök, König udvari tanácsos, gr. Alberti őrnagy szárnysegéd, gr. Széchenyi kamarás, a parancsőrtiszt és az őrparancsnok.

A megfélemlitett Belgrád.

Budapest, május 11. (Saját tud. táv.) Szenzácziós hirt közöl a félhivatalos O. É., azt a szenzácziós hirt, hogy a belgrádi zászlósértést megboszulandó — Maros az osztrák-magyar monitor kapitánya és Vielgut sorhajóhadnagy a Száva torkolata elé érkeztek és Belgráddal szemben horgonyt vetettek. A hir hamar elterjedt a fővárosban és sokan hitelt is adtak már neki, mikor a külügyminisztertől magán uton érkezett hirek ugy magyarázták meg a dolgot, hogy Maros minden harczias szándék nélkül, csupán ártatlan gyakorlat czéljából horgonyoz Belgrád előtt.

Millenniumi alapitvány.

Eger, május 11. (Saját tud. távir.) Császka György egri érsek a millennium emlékére egyházmegyéjében **háromszázhuszezer** korona jótékonyczélu alapitványt tett. Az érsek nagylelkü adományozása örömmel töltötte el az egész egyházmegyét.

A szabadelvü párt ülése.

Budapest. május 11. (Saját tud. táv.) A szabadelvü párt tegnap este 7 órakor Podmaniczky Frigyes elnöklésével értekezletet tartott, a melyen a képviselőház V-ik ülésszakának idejére a párt részéről kijelölte: a képviselőház alelnökévé: Berzeviczy Albertet és Teleszky Istvánt jegyzőkké: Eszterházy Kálmán grófot, Josippovich Gézát, Molnár Antalt, Perczel Bénit és Schober Ernőt, Háznagygyá: Csávossy Bélát. A párt azután megejtette a jelölést a ház valamennyi bizottságába is. Az értekezlet napirendjének megkezdése előtt Podmaniczky báró a párt nevében szives szavakkal üdvözölte a legutóbb legfelsőbb kitüntetésben részesült miniszterelnököt és minisztertársait, mely üdvözletre Bánffy Dezső miniszterelnök fejezte ki a pártnak a maga és miniszter társinak köszönetét.

Az abrudbányai közjegyző.

Budapest, május 11. (Saját tud. távirata.) Abrudbánya hazafias oláh lakossága a magyarokkal karöltve lelkesen ünnepelte meg tegnap a millenniumot. Minden ház fel volt lobogózva, este nagyszerü fáklyás menettel járták be a várost. Érdekes, hogy a fáklyák legnagyobb részét oláhok vitték, akik folyton hangoztatták:

— Éljen király! éljen a haza! csak egyetlen ház nem volt fellobogózva: az abrudbányai megy. kir. közjegyzőé. Dstola Mihálynak a háza, daczára ennek, hogy Boér Béla polgármester a hazafias cselekedetre ismételve is felszólitotta. A magyar kenyeret evő, hazafiatlan oláh kőzjegyző tette kinos feltünést keltett s remélhetőleg, az igazságyminiszter fog jó modót találni, hogy a közjegyző ur hazafiatlansága megtoroltossék.

A király a lóversenyen.

Budapest, május 11. (Saj. tud. táv.) A király ő Felsége megjelenik folyó hó 14-én a lóversenytéren, hogy jelen legyen a »királyi-dij« jutalmánál. A magyar zsoké-klubbot tegnap értesitették hivata-

losan. Király ő Felsége fogadtatása, aki több mint 10 év óta nem volt a budapesti versenypályán, rendkivül fényes lesz.

Uj csillagkeresztes hölgy.

Budapest, május 11. (Saj. tud. táv.) Királyné ő Felsége csillagkeresztes hölgynek nevezte ki Turóczy, nyitramegyei főispán nejét, született zéhelyi Tóth Zsuzsánna urnőt. A királyi kegy nagy örömöt okozott Nyitra megyében.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Budapest, május. 11.

Buza tavaszra, bácskai	6.37
» tavaszra, északi	6.39
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
Rozs tavaszra, bácskai	0.—
Rozs tavaszra, északi	0.—
Tengeri junius-juliusra, bácskai	3.93
» jun.-jul.-ra, északi	3.95
Repcze augusztus-szeptemberre, bácskai	10.20
» aug.-szept.re, északi	10.25

Bécs, május 11.

Buza tiszai	7.35—7.75
» bánsági	7.10—7.50
» bácskai	7.05—7.09
» szokványáru őszre	7.07—7.09
Buza szokványáru tavaszra	7.15—7.17
Rozs tiszavidéki	7.20—7.22
» szokványáru őszre	6.56—6.58
» szokványáru tavaszra	4.40—4.50
Tengeri magyar	6.75—6.85
Zab, magyar kereskedelmi	6.20—6.22

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. május 11.

Magyar aranyjáradék 4%	122 25
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	123 50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.25
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97 80
Italmérési jog megváltási kötvény	100 10
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.—
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	138.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138 75
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészvény	948.—
Magyar hitelbank részvény	387.50
Osztrák hitelintézeti részvény	354.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	350.75
20 frankos arany (Napoleondor)	9.53
Német birodalmi márka	58 90
London vista	120.35
Páris vista	47.77½
20 márkás arany	11.78

Szerkesztői üzenet.

B. M. fodrász urnak. Helyben. Kivánságára ime készségesen kijelentjük, hogy a mult kedden közölt »Májusi szerenád« a tárczaczikkben nem önről irtunk. Az »a barna fodrászsegéd'« aki abban a tárczában szerepel, nem is létezett sohasem, legfölebb csak a tárczairójának fantáziájában. S igen nagyon szégyeljük magunkat, hogy ezt ki kell jelentenünk egy olyan intelligens városban mint Nagyvárad, 1896-ban. A tárcza irónak esze ágában sem volt sem önnel, sem más fodrászsegéddel foglalkozni, és sohasem fog eszébe jutni hogy fodrászokkal a borbélyüzleten kivül foglalkozzék. Hagyják békében!

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Kedden, 1896. màjus 12-én

a kolozsvári országos nemzeti szinház személyzetével

Goldstein Számi,

az uj honpolgár.

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Kövessy A.

Előkészületen:

Télen	**Bőregér**	**Honty háza**
népszinmü.	operette.	vigjáték.

Felelős szerkesztő: **SZABÓ LÁSZLÓ.**

A II. Magyar Osztály-Sorsjáték

III-ik huzására

sorsjegyek

KAPHATÓK A

Biharmegyei Takarékpénztárnál.

Huzás május 12-ől 28-ig.t

Kávéház

bérbeadandó.

A Rimanóczy-fürdő és szállodában levő volt **Walter-féle**

kávéház-helyiség

azonnal bérbeadandó.

125 1—4 **Rimanoczy Kálmán.**

* Utolsó föhuzás. *

Magyar

osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezöbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Majus 12 töl 28 ig.

Huzás május 12-től 28-ig.

Ezen 57 nyeremény közül az utoljára kihuzott kapja a **600 000 korona** jutalomdijat.

Nyeremény		korona		korona
1 jutalomdij		600000	=	600000
1	à	400000	=	400000
1	„	300000	=	300000
1	„	200000	=	200000
1	„	100000	=	100000
2	„	40000	=	80000
2	„	20000	=	40000
5	„	10000	=	50000
10	„	8000	=	80000
34	„	6000	=	204000
100	„	2000	=	200000
200	„	1000	=	200000
2650	„	200	=	530000
22000	„	150	=	3300000
25007	nyeremények és 1 jutalom		=	6284000

III. osztályu vételsorsjegyek árai:

1/1	1/2	1/10	1/20
60,—	30,—	6,—	3,— forint

Ezen eredeti sorsjegy árakon kivül ajánlott levél portoja és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendö.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való elözetes beküldése mellett vagy utánvéttel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny czim: **Lottoheintze Budapest.**

Villany-világitás!

Szent-László gyógyfürdő

(PÜSPÖK-FÜRDŐ.)

Nagyvárad mellett.

Vasut-, távirda- és posta-állomás helyben.

Telefon a nyár folyamán lesz berendezve.

Hazánk legrégibb gyógyhelye, természetes meleg 24—33 R⁰ kénes hévforrásokkal, ártézi kuttal, ezen források fölé vannak épitve az impozáns berendezésü uri- és női tükörfürdők, kabin- és mór földes fürdők, a gyógyeszközökkel dusan felszerelt gyógypihenő termek.

Fürdőzésre javalva van: az izületek és izmok csúzos bántalmainál, idült s különösen savós izületi lobóknál, csonttörések és ficzamok után visszamaradt fájdalmaknál; köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumaticus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomorbántalmaknál, májbajok és vesekövek eseteiben.

Mórfürdók használata kitünő sápkor, vérszegénységnél, a női ivarszervek különféle bántalmainál.

Ivógyógymódnál, calciumsulfid sók gazdag tartalmánál fogva kitünő hatásu **görvély** és **angolkórnál,** légzőszervek és gyomorhurutjánál.

Szórakozásul szolgál gyönyörü erdei sétányok, gyógyterem, zongora, tekeasztal, tekepálya, olvasóterem, czukrázda, fővárosi és vidéki lapok, gyakori estélyek, tánczvigalmak, társas kirándulások a fürdő regényes hegyvidékére, naponta háromszor térzene.

Évad: május 1-től szeptember 31-ig. Főévad junius 1-től augusztus 31-ig, elő- és utóévadban 30 százalék ármérséklet.

Restaurácziót Kovács László budapesti hirneves főszakács vezeti, étkezés â la carte, â la couvert.

A vendégek számára szükséges tejet, a külön e czélra berendezett saját tehenészet szállitja.

Olcsó és jó élelmezés, kényelmes lakás napi ár 60 krtól 3 frtig.

Orvos: Dr. FILKOR LAJOS.

A fürdő ujabb berendezésénél s felszerelésénél nem kimélve fáradságot és költséget, czélom volt, hogy az minden tekintetben megfeleljen a mai kor követelményeinek, és sikerdus gyógyhatása mellett kényelem tekintetében is kiállja a versenyt bármely külföldi fürdővel.

A n. é. közönség szives jóindulatát s pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

CZEGLÉDY SÁNDOR

fürdő-bérlő.

Villany-világitás!

Villany-világitás!

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.